

92-
175 000

PHARMACOPOEA
ROTERODAMENSIS
GALENO-CHYMICA,

of

ROTTERDAMSCHE
GALENISCHE

en

CHYMISCHE
APOTHEEK

Tilburg 1983

Gedrukt door: Krips Repro Meppel
Uitgegeven door: F. A. H. Peeters, Tilburg

VOORWOORD

De uitoefening van het apothekersbedrijf moet te Rotterdam reeds bij den aanvang der 16-de eeuw een gewoon verschijnsel zijn geweest, vermits de Ordonnantie van het Barbiersgilde van 23 Juli 1519 voorschrijft:

„Item zoe wie dat Praktyzeeren wilde in Medicijnen binnen Rotterdam, die sal gehouden wesen zijn recepten te laten maecken in eenige Apteeca, alsoe wel binnen der stede als daer buten, gelyck hem dat guet duncken zal.”

Dit op 1 Sept. 1467 opgerichte gilde, gewijd aan S. Cosmas en Damianus, verenigde eerst de barbiers, later ook de chirurgijns en apothekers. Nadere regelingen van overheidswege, inzake bereiding en verstrekking van geneesmiddelen alsook opleiding en beroepsuitoefening der (aanstaande) apothekers, bleven langen tijd uit. Vooreerst bracht de pestepidemie van 1603 de stedelijke regering ertoe op 28 April van hetzelfde jaar een Stadsapothek, gevestigd in het Diaconiehuis, op te richten voor met name het gasthuis en de godshuizen. Evenals de in het Proveniershuis ondergebrachte apotheek, waar o.m. naar eigen recept bereide zalven werden verkocht, was zij een instelling ten algemenen nutte.

Vervolgens werden de apothekers binnen Rotterdam in een eigen gilde verenigd; na dat van 's-Gravenhage (1629) het tweede in den lande. De Keur van 6 Jan. 1649 regelde o.m. opleiding en examinering van leerlingen en hun toelating tot het gilde, alsook vestiging en visitatie van apotheken; zij gaf den apotheker het alleenrecht op het gereedmaken van doktersrecepten doch verbood hem deze eigenmachtig te wijzigen dan wel zieken te bezoeken; zij bakende de bevoegdheden van apothekers, heelmeesters en drogisten af. Aan de Ordonnantie was een „generale lijst” van 278 geneesmiddelen toegevoegd. De hierop met Romeinse cijfers aangeduide middelen moest de apotheker in voorraad hebben; de samengestelde geneesmiddelen dier lijst moesten worden bereid volgens het Dispensatorium van Valerius Cordus.

Dit voorschriftenboek was sinds 1546 de stadspharmacopee van Neurenberg; het was, bewerkt door den Antwerpsen apotheker Coudenbergh (1568), een eeuw lang Antwerpens stedelijk dispensatorium en diende, nu door den beroemden plantkundige Matthias de l'Obel bewerkt (1590), Middelburg tot pharmacopee. Door De l'Obel werd eveneens een Nederlandse vertaling ervan bezorgd: „Den Leytsman ende onderwijser der medicijnen” (Middelburg, 1614). Met de in 1656 te Rotterdam verschenen en aan deszelfs magistraat opgedragene, bewerkte, heruitgave hiervan kwam Rotterdam - weliswaar na Middelburg (1590) en Amsterdam (1636), maar vóór 's-Gravenhage (1659) en Leeuwarden (1687) en gelijktijdig met Utrecht (1656) - met een eigen pharmacopee uit. Op 2 Nov. 1661 verscheen, ondertekend door de gehele broederschap, een Taxis Medicamentorum - een prijslijst dus voor de nu 323 geneesmiddelen tellende „generale lijst”.

Ingevolge de vele door het gilde bij de stedelijke overheid ingediende requesten, nopens de veelvuldige overtredingen der Ordonnantie van 1649, vaardigde de magistraat op 31 Dec. 1707 een nieuwe Keur uit, die o.m. de levering door artsen van geneesmiddelen, ook van geheime middelen, geheel verbod - welk verbod bij Resolutie van 18 Febr. 1708 deels werd ingetrokken - en tevens bepaalde dat „de medicamenten moesten bereid worden, volgens de Pharmacopoea van Haarlem of van Amsterdam of die voor Rotterdam zal gemaakt worden”.

Het Dispensatorium van Valerius Cordus was kennelijk verouderd.

Tot het uitgeven der in de Keur van 1707 bedoelde Pharmacopoeë werden bij „previlegie” van 16 Juni 1708 door de Staten van Holland en West-Friesland gemachtigd Barent Bos en de weduwe van Elias Yvans, boekverkopers te Rotterdam, en wel voor den tijd van 15 jaren. In 1709 verscheen de „Pharmacopoea Rotterodamensis Galeno-Chymica, of Rotterdamsche Galenische en Chymische Apotheek”. Haar schrijvers zijn onbekend; wellicht waren het de daartoe bij Resolutie aangewezen Lector Anatomiae en Hoofdlieden van het Apothekersgilde.

Op 6 Febr. 1710 kreeg het gilde de beschikking over een' kruidentuin ten gerieve van de opleiding van aanstaande apothekers. Deze hof werd echter op 8 Mei 1727 van overheidswege opgeheven, protesten van de zijde van het gilde en het feit dat het examen inmiddels ook handelde over de gekweekte geneeskruiden ten spijt.

Ondanks de bepalingen, vervat in de Keuren van 1649 en 1707, nam het onbevoegd bereiden en leveren van geneesmiddelen geen einde, zulks tot groot nadeel voor de apothekers, die dan ook op 14 Aug. 1711 zich in een request tot de overheid richtten en protesteerden tegen het feit dat „tzedert hare E.E. gr. Achtb. de doctores medicinae van den eedt tot nakominge van de laatst uytgegevene keure en ordonnantie hebben ontslagen, niet alleen het grootste gedeelte der Medicinae doctores alle soorten van in- en uitwendige medicamenten voor hunne patienten klaar maken en leveren, tot groot nadeel en praëjudicie van het voors. apothekersgilde. Nemaar ook, 't gene veel erger is, dat zelfs de drogisten en chymisten zig niet ontzien allerley geprepareerde en gecomponeerde medicamenten (..) als mede alle doctorale ordonnancien klaer te maken en te verkoopen, ja ('t gene 't allerergste is, en met het uysterste gevaar der lijderen vermengt) de bekendste middelen (..) uit onkunde of baatzugt, 't enemaal te vervalschen, gevende quid pro quo, en in de plaatse van min-bekende substituerende anderen van minder valeur en zomtijds van eene geheel andere kracht en werkinge: zulks het geen wonder is, dat zij (..) de menschen aenmerkelijk minder prijs afnemen dan de apothekers, als leverende waare naar geld. En alzoo alle dit bovengemelte niet alleen is streckende tot totale ruine van 't voors. apothekers gilde, maar ook tot het uiterste nadeel van de goede ingezetene (..). Zoo is 't, dat wij tegen zodanige grove abuisen en vuile bedriegerijen der drogisten en chymisten tot nog toe geen bijzondere wet gevonden hebbende, derhalven oot-

moediglijk verzoeken, dat het Hare E.E. gr. Achtb. gelieve de voors. drogisten en chymisten op zware penen te interdicieren, geene geprepareerde nog gecomponeerde medicamenten (..) te mogen verkoopen, nog eenige doctorale ordonnancien prepareren nog uitleveren (..)."

Weliswaar kwam tussen apothekers en artsen een vergelijk tot stand en verplichtten laatstgenoemden zich tot een jaarlijkse geldelijke bijdrage voor den kruidentuin, maar aan de bestaande misstanden veranderde dit weinig of niets. Wellicht is dit een reden, dat in een toch belangrijke stad als Rotterdam, minder dan elders in de 18-de eeuw, de artsenijbereidkunde in de wetenschappelijke belangstelling stond, gezien ook de opheffing van den kruidentuin.

Van de Rotterdamsche Apotheek verscheen in 1728 nog een ongewijzigde herdruk, drukfouten inbegrepen, bij Philippus Losel te Rotterdam, ook nu zonder titelprent. In kleiner formaat zagen te Amsterdam nog nadrukken het licht bij Nicolaas de Wit, in 1735, en bij Gerrit de Groot in 1736. Beide uitgaven zijn voorzien van een titelprent van Jan Luycken en zijn opgedragen aan den Amsterdamsen heelmeester Abraham Titsingh.

De Rotterdamsche Apotheek is, naast die van Batavia, het enige van overheidswege verplichtgestelde voorschriftenboek geweest, tot lang na den Napoleontischen tijd, dat uitsluitend in de Nederlandse taal is gesteld en niet in het Latijn, welks overmatige gebruik in de vakliteratuur en bij het onderwijs, dit tot grote schade voor de ontwikkeling der Nederlandse vaktaal, van overheidswege verbazend lang is in stand gehouden. Dit belangrijke feit werd door Prof. Dr. P. van der Wielen in 1912 blijkbaar miskend, toen hij de Rotterdamsche Apotheek elke inwendige verdienste ontzeide en haar „noch oorspronkelijk als de eerste Amsterdamsche, noch fraai van uitvoering als de Alkmaarsche, noch wetenschappelijk als de Haagsche" noemde. En wat den inhoud betreft, steekt de beknopte en sober uitgevoerde Rotterdamsche Apotheek - in opzicht tot de enkelvoudige geneesmiddelen, ontleend aan het dieren- en aan het delfstoffenrijk - gunstig af bij de „wetenschappelijke" Haagse pharmacopee: eerstgenoemde ruimt, evenals de iets oudere Leeuwarder Apotheek, aan de eigentijdse iatrochemische middelen een belangrijke plaats in, terwijl de Haagse pharmacopee van 1758 een bepaald ruimere keuze biedt uit gaandeweg als achterhaald beschouwde dierlijke geneesmiddelen.

PHARMACOPOEA
ROTTERODAMENSIS
GALENO-CHYMICA,
O F
ROTTERDAMSCH E
G A L E N I S C H E
E N
C H Y M I S C H E
A P O T H E E K.

*T*e ROTTERDAM,

By BARENT BOS,

E N

De Wed: van ELIAS YVANS. 1709.

Met Privilegie.

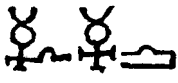
G E B R U I K L Y K S T E

C H Y M I S C H E

C H A R A C T E R S .

A ^{Cetum.}	}	+
<i>Azjn.</i>	}	
Acetum destillatum	}	⊗
<i>Gedestilleerde Azjn.</i>	}	
Alumen.	}	○
<i>Aluin.</i>	}	
Antimonium.	}	⊕
<i>Spiesglas.</i>	}	
Aqua destillata, of stillatitia.	}	∇
<i>Gedestilleert waater.</i>	}	
Aqua fortis.	}	∇ _F
<i>Sterkwaater.</i>	}	
Aqua pluvialis.	}	∇
<i>Regenwaater.</i>	}	
Balneum Mariæ vel Maris.	}	MB
<i>Kookend-waater-badt.</i>	}	
Balneum vaporis.	}	VB
<i>Wassers-badt.</i>	}	
		Calx

VAN DE CHARACTERS.

<p>Calx viva. <i>Onuitgebluste kalk.</i> }</p>	}	
<p>Cancer. <i>Kreeft.</i> }</p>	}	
<p>Caput mortuum. <i>Doodig ooverblijfel</i> <i>Doode kop.</i> }</p>	}	
<p>Cinnabaris. <i>Vermilioen.</i> }</p>	}	
<p>Ignis. <i>Vuur.</i> }</p>	}	
<p>Jupiter seu stannum. <i>Jupiter of Tin</i> }</p>	}	
<p>Luna seu Argentum. <i>De Maan oft Silver.</i> }</p>	}	
<p>Mars seu ferrum seu chalybs. <i>Mars ofte Yfer of Staal.</i> }</p>	}	
<p>Mercurius seu argentum vivum. <i>Quik ofte Quiksilver.</i> }</p>	}	
<p>Mercurius præcipitatus. <i>Ondergebleeven of neer- geplofte quik.</i> }</p>	}	
<p>Mercurius sublimatus. <i>Opgebeeven of ge- sublimeerden quik.</i> }</p>	}	
		Oleum

VAN DE CHARACTERS.

Oleum.	}	
<i>Olie.</i>		
Pulvis.	}	
<i>Poeder of stof.</i>		
Sal Ammoniacum.	}	
<i>Sal Ammoniak.</i>		
Sal commune seu culinare.	}	
<i>Gemeen of keuken zout.</i>		
Sal gemmæ	}	
<i>Sal-gemmæ of gegraven zout.</i>		
Sal nitrum sive petræ.	}	
<i>Salpeter of steen zout.</i>		
Saturnus seu plumbum.	}	
<i>Saturnus of Loot.</i>		
Sol seu aurum.	}	
<i>De Zon of gout.</i>		
Spiritus.	}	
<i>Geest.</i>		
Spiritus vini.	}	
<i>Brandewijn.</i>		
Spiritus vini rectificatus.	}	
<i>Gedestilleerde Brandewijn.</i>		
Sulphur.	}	
<i>Swaavel.</i>		
		Tar

VAN DE CHARACTERS.

Tartarus. <i>Wijnsteen.</i>	}	♀
Tinctura. <i>Kleurig uittreksel.</i>	}	℞
Tutia. <i>Oogwit.</i>	}	⊗
Venus sive Cuprum. <i>Venus of Kooper.</i>	}	♀
Viride zris. <i>Spaansgroen.</i>	}	⊕
Vitriolum. <i>Vitriool of klemci.</i>	}	♁

EXTRACT uit het Privilegie.

DE Staten van Holland ende West-vriesland. doen te weten. Alzoo ons vertoont is by *Barent Bos*, en *Elias IVANS*, Burgers, en Boekverkoopers binnen de Stad Rotterdam, hoe dat sy supplianten met zware onkosten ter perffe hadden gebragt *Pharmacopæa Roterodamensis Galeno-Chymica*, of *Rotterdammer Galenische en Chymische Apotheel*, sy Supplianten bedugt waren, dat haarsoeckende menschen, door het nadrukken en verkoopen van't voorsz werk, haarl. souden beschadigen, soo waren sy Supplianten te raaden geworden haer te keeren tot Ons, versouckende, dat het onse geliefte mogt zyn, aan de Supplianten te verleenen *Oftroy*, voor den tyd van vyftien Jaren, om alleen met seclusie van alle anderen binnen onsen voorsz Lande van Holland ende West-Vriesland, te mogen drukken, ende verkoopen de voorsz *Pharmacopæa Roterodamensis Galeno-Chymica*, of *Rotterdamische Galenische en Chymische Apotheel* in soodanigen formate, en taale, ende met soodanige vermeerdering, en verandering, als in tyde ende wyle soude voorvallen, en sy Supplianten te raaden souden werden, en dat op soodanige pæne of boete, jeegens de *Contraventeurs* als wy souden gelieven te stellen; **SOO IS'T.** Dat wy de sake, ende't verzoek voorsz overgemerkte hebbende, ende genegen wesende, ter breede van de Supplianten uyt onse regte wetenschap, souveraine magt ende autoriteyt deselve Supplianten geconsenteert, geaccordeert ende geostrojeert hebben, consenteren, accorderen, ende Ostroyeren haer mits deesen, dat sy gedurende den tyt van vyftien eerst agtereenvolgende jaren het voorsz werk, genaamt *Pharmacopæa Roterodamensis Galeno-Chymica*, of *Rotterdammer Galenische en Chymische Apotheel*, binnen den voorsz onsen Lande alleen sullen mogen drukken, doen drukken, uytgeven ende verkoopen, in soodanigen formate, ende tale, ende met soodanige vermeerdering, en verandering, als in tyde ende wyle soude voorvallen, verbiedende daarom allen, ende een iegelyken, het selve werk in't geheel ofte deel, naar te drukken, ofte elders naar gedrukt, binnen den selven onsen Lande te brengen, uit te geven, ofte te verkoopen, op verbeurte van alle de naargedrukte inge-

ingebragte, ofte verkogte exemplaren, ende een boete van drie hondert guldens, daar en boven te verbeuren, te appliceren een derde part voor den Officier, die de calange doen sal, een derde part voor den Armen der plaatse, daar het casus voorvallen sal, ende het resterende derde part voor de Supplianten, alles in dien verstande, dat wy, de Supplianten met deesen onzen Oetroye alleen willende gratificeren tot verhoedinge van haare schaade, door het nadrukken van het voorsz werk, daar door in geenigen deele verstaan den inhouden van dien te autoriseren ofte te advoueren, ende veel min het selve onder onse protectie ende bescherminge enig meerder credit, aansien ofte reputatie te geven, ne maar de Supplianten in cas daar inne iets onbehoorlycx soude inslueren, alle het selve tot haaren laste sullen gehouden wesen te verantwoorden, tot dien eynde wel expresselyk begerende, dat by aldien sy deesen onsen Oetroye voor het selve werk sullen willen stellen daar van geen geabreviceerde ofte gecontrabeerde mentie sullen moogen maacken, nemaar gehouden wesen het selve Oetroy in't geheel, ende sonder eenige omiffie daar voor te drucken ofte te doen drucken, ende dat sy gehouden sullen syn een exemplaar van het voorsz werk gebonden ende wel geconditioneert te brengen in de Bibliothecq van onse Universiteit tot Leyden, ende daar van behoorlyk te doen blyken, alles op pæne van het effect van dien te verliefen; Ende ten eynde de voorn. Supplianten desen onsen consente ende Oetroye mogen genieten als naar behooren; Lasten wy allen ende een iegelyken, die't aangaan mag, dat sy de Supplianten van den inhouden van dezen doen, laten, ende gedoogen, rustelyk vreedelyk, ende volkomentlyk genieten en gebruiken, cesserende alle beleth ter contrarie. Gedaan in den Hage, onder onsen grooten Zegele, hier aan gehangen op den sestienden Juny, in't Jaar onses Heeren en Zaligmakers, seventien hondert en agr.

A. HEINSIUS.

Ter Ordonnantie van de Staten

SIMON VAN BEAUMONT.

PHARMACOPOEA
ROTTERODAMENSIS

Galeno-Chymica,

O F

Galenische en Chymische
ROTTERDAMMER
APOTHEEK.

EERSTE DEEL,

Bevattende

ENCKELDE MEDIKAMENTEN,
die men in de winkels bewaaren moet.

W O R T E L E N.

R A D I C E S.

A.

A Cori, of calami aromatici, welriekende Lis.
Angelicæ, Angelika wortel, Engel wortel.
Alkannæ, Alkanet wortel, blanket wortel.
Allii, Look.
Althææ, of Ibisici en Bismalvæ, Heems wortel.
Apii, Juffer marckwortel.

A

Aristo-

Aristolochiæ cavæ , *Holwortel.*

Fabacæ *Boontjes holwortel.*

Longæ , *lange holwortel.*

Rotindæ , *ronde holwortel.*

Tenuis , *dunne holwortel.*

Afari , *Mans oor.*

Asparagi , *Aspargies.*

B.

Bardanæ , *of Lappæ maj. kliffen, klitten.*

Bismalvæ , *of Althææ , Heems-wortel.*

Bistortæ , *Herstong.*

Brusci *of* Rusci , *steekende palm.*

Bryoniæ , *wilde wijngaard.*

C.

Calami aromatici , *of Acori welriekende Lis.*

Capparis , *Kapper wortel.*

Carlinæ , *Eever wortel.*

Caryophyllatæ , *Nagel wortel.*

Cavæ , *Hol wortel.*

Cepæ , *Ajuin.*

Chelidoniæ majoris , *stinkende Gonw.*

minoris *of* Scrophulariæ , *Speen-
kruis.*

Cherefoliæ , *Kervel wortel.*

Chinæ , *Chineese pok-wortel.*

Cicho-

Cichorei , *zuikereyen.*

Consolidæ majoris , *oft Symphyti maj.*

Smeerwortel , waalwortel

Contrayervæ , *Teegengift wortel.*

Costi utriusque , *Balsem , kost.*

Cucumeris asinini , *Eezels komkommer , of
wilde komkommers.*

Curcumæ , *Indisch Zaffraan.*

Cyclaminis , *Verkensbroot.*

Cynaglossæ , *Hontssong*

Cyperi longi , *wilde lange Galega.*

rotundi , ronde wilde Galega.

D.

Dictamni albi of Fraxinellæ , *leege effche.*

Doronici romani , *kleyne Zonneblom.*

E.

Ebuli *Hadich , waaterulier.*

Enulæ campanæ , *of Helenii Alants wortel.*

Eringii , *Kruysdystel , duivels naaigaarn.*

Efulæ utriusque , *Wolfsmelk.*

F.

Filicis , *Vaaren.*

Fraxinellæ , *of dictamni albi , leege effchen,
Eßenkruijt.*

G.

Galangæ majoris }
 minoris } *Maagwortel.*

Gentianæ , *Kruys wortel.*

Glycyrrhizæ , of liquiritiæ , *Zoet hout,*
Kaliffi hout.

Graminis , *Gras wortel.*

H.

Hellebori albi , *witte Nies wortel.*

nigri , *fwarte Nies wortel.*

Hermodactylorum , *Hartjes wortel.*

Hypocacuanæ.

Hyosciami , *Bilsenkruit.*

I.

Jalappæ of Gialappæ , *fwarte purgeer wortel,*
Wonderbloem van Peru.

Ibisci of Althææ , en Bismalvæ , *Heems-*
wortel.

Imperatoriaë of Osttrutii , *Meeſter wortel.*

Iridis florentinaë , }
 noſtratis , } *Lis wortel.*

L.

Lapathi acuti , *Wilde patientie.*

Lappæ

- Lappæ majoris , of Bardanæ kliffen , klitten.
 Levistici , Lavas wortel.
 Liquiritiæ of Glycythizæ , Zoet hout.

M.

- Mandragoræ , mandraegers.
 Mechoacannæ , witte Purgeer wortel.
 Mëi , Beer wortel.

O.

- Ononidis , of restæ bovis , Prang wortel ,
 Stal kruyt.
 Ostrutii , of Imperatoriæ , Meester wortel.

P.

- Pæoniæ maris , }
 fœminæ, } Pëoni bloem.
 Pentaphylli , Vijfvinger kruyt.
 Petasitidis , Pest wortel.
 Petroselini , Peterzeeli wortel.
 Peucedani , Verkens venkel.
 Phu , of Valcrianæ , Speer-kruyt , Sint Jans
 kruyt.
 Polydodii querni , Eiken varen.
 Porri capitati , knoflook.
 Pyrethri , Bertram.

R.

- Rhabarbari of Rhëi , melefoen wortel .
 A 3 Mo-

- Monachorum, *Potich.*
 Rhapontici of Centauri Majoris en Rheu-
 pontici, *lange Melisoen wortel.*
 Rubiæ tinctorum, *Krappe, Meede.*
 Rusci of Brusci, *steekende Palm.*

S.

- Saxifragiæ, *Steenbreek.*
 Scorzoneræ, *Adder kruut.*
 Scyllæ, *Zee Ajuin.*
 Scrophulariæ of Chelidoniæ minoris,
Speenkruut.
 Serpentariæ virginianæ, *Virginische Slang*
wortel.
 Spicæ nardi celticæ, } *Spijk.*
 indicæ, }
 Symphiti maj. of consolidæ maj. *Smeer-*
wortel, waal wortel.

T.

- Tormentillæ, *Zeeven blad wortel.*
 Turbith of turpethum, *vreemde purgee-*
rende Heemst.

V.

- Valerianæ of Phu, *Speerkruut, Sint Joris*
kruut.
 Urticæ, *Neetelen.*
 Zalæ parillæ, *West-Indische wortel.*
Zedoa-

Zedoariæ , *Zeever wortel.*

Zingiberis , *Gyamber.*

UYTWASSEN, FUNGI.

Agaricus , *lorkenbooms Kampernoelje.*

Auriculæ Judæ , *Judas ooren.*

Fungus vulg. arboribus adnascens , *Booms
Kampernoelje.*

Moxa , *Wolligheid der bladen van Byvoet.*

Orbicularis , *bovist , wolfveest.*

BASTEN, CORTICES.

Aurantiorum , *Orangie schel.*

Cassîæ Lignæ of Xylocassîæ , *Kleene Ka-
neel.*

Cinamomi , *Kaneel.*

Citrîorum , *Citroen schellen.*

Ebuli , *Bast van Waaterulier.*

Fraxini , *bast van Esenhout.*

Glandium calices , *dopjens van Eekelen.*

Granatorum , of Malicorii , *Granaas schel.*

I.

Juglandium , *Okkernooten bast.*

Kinæ Kinæ , *koorts basten.*

Ligni Guajaci , *Pokhouts bast.*

Limonum , *Limoen schel.*

8 *CORTICES & LIGNA.*

Macis , *Blom , Foelje.*

Malicorii of Granator. *Granaat schel.*

Quercus , *Eiken bast.*

Rad. Capparum , *Kappers bast.*

Sambuci medianæ , *middelbast van Flier.*

Tamarisci , *Tamaris bast.*

Xylocassia of Cassia Lignæ , *kleyne Kaneel.*

Winterani , *Magellaansche Kaneel.*

L I G N A , H O U T E N .

Alöes of Xyloalöe , *en van sommigen Agallochum , Alöes hout , Parady's hout.*

Brazilianum , *Brazilien hout.*

Buxinum , *Bosboom hout , gemeenlyk , dog quaalyk , Palm hout.*

Colubrinum , *Slangen hout.*

Dulcamaræ , *Alf ranken.*

Guajacum of Sanctum , *Pok hout.*

Juniperinum , *Jeneever hout.*

Nephriticum , of Santalum Cæruleum *Gra-
veel hout.*

Rhodium , *Roozen hout.*

Sanctum of Guajacum , *Pok hout.*

Santalinum album , *Wit Zandel hout.*

cæruleum of nephriticum , *Gra-
veel hout.*

citrinum , *Geel Zandel hout.*

cubrum , *Root Zandel hout.*

Sassafras , *Zweet hout.*

Visci

Visci Quercini, *Marentakken.*

Xyloaloes of Lignum Alöes Agallochum,
en lignum Paradisi, *Paradijs hout,*
Aloës hout.

BLAADEN EN KRUIDEN, FOLIA ET HERBÆ.

A.

A Brotani maris, *Averuit, Averooye.*
Absinthii Romani of Tenuifolii, *Roomse*
Alzem.

Marini of seriphii, *Zee Alzem.*

Vulgaris of latifolii. *Gemeene*
Alzem.

Acmellæ.

Adianti albi, of rutæ murariæ, en salviæ vi-
tæ, *Steenruit, wit eiken vaaren, nigri*
of capilli veneris zwart eiken vaaren.

Agrimoniæ, *ontstoppent kruut.*

Alchimillæ, *onzer vrouwen mantel.*

Alfines, *Muurkruit.*

Althææ, Ibisci en Bismalvæ, *Heemst, Wis-*
te malve.

Apii, *Juffrouw Mark.*

Argentiniæ, *Zilver kruut.*

10 *FOLIA & HERBÆ.*

Artemisiæ, *Byvoet*, *St. Jans kruis*.

Afari, *Mans Oor*.

Asplenii of *Ceterach*, *Stoen vaaren*, *Milt kruis*.

B.

Basilici of *ocimi*, *Balzem*.

Betonicæ, *Betoni*.

Bismalvæ *Althææ*, of *Ibisci*, *Witte Malve*,
Heemst.

Bursæ *Pastoris*, *Herders Tas*.

C.

Calaminthæ *montanæ*, *berg Calement*.

Capilli veneris of *Adianti nigri* *Venus hair*.
swars eike vaaren.

Cardui benedicti, *gezeegende dystel*.

Mariæ, *Marien dystel*.

Centaurii minoris summitates *santorie*, *dui-*
zend gulde kruis.

Ceterach of *asplenii*, *Steen vaaren*, *Mild kruis*.

Chamedryos, *Gemanderlyjn*.

Chamæpyrios of *Arthetice*, *Velt Cypres*.

Chelidonii majoris, *stinkende Gonw*.

D.

Dictamni Cretici, *Kandisch Kraamkruis*.

F.

F.

- Farfaræ of tussilaginis, *Hoefblaaden.*
 Fœniculi, *Venkel.*
 Fumariæ of fumi terræ, *Duiwe keruel.*

G.

- Gallitrichi of scarlæ, *scarlei.*
 Hederæ terrestris, *Hondsdrasf.*
 Hyperici summitates, *Sins Jans kruyt.*
 Hyssopi, *Hyfop.*

I.

- Ibisci, althææ, bismalvæ, *Hoemst, witte malve.*
 Lauri, *Lauwrier.*
 Linguae cervinæ of scolopendriæ, *hertstong.*
 Lupuli, *Hop.*
 Majoranæ, *Majorein.*
 Malvæ, *Kaasjes blaaden, malve.*
 Marrubii of prassii, *Malrouw.*
 Matricariæ, *Moeder kruyt.*
 Melissæ, *Konfielje de grein, Citroen kruyt*
 Menthæ sativæ of criispæ, *Kruismunt.*
 aquaticæ, Waatermunt.
 Myrti, *Mirte blaaden.*

O.

- Origani cretici, *orego.*
 vulgariis, grooue Majelein.

P.

- Parietariæ , *Glas kruut*.
 Pergeway.
 Phellandrii , *Waater Eppe*.
 Polii montani , *Berg palei*.
 Prassii of Marrubii , *Malrouw*.
 Pulegii , *Polei*.

Q.

- Quercus , *Eyke blaaden*.

R.

- Roris marini , *Roozemarijn*.
 Rosarum , *Rooze blaaden*.
 Rutæ , *Wynruut*.
 Rutæ murariæ , *of salviæ vitæ en adianti
 albi* , *Steenruyt* , *Witte eyken vaaren*.

S.

- Sabinæ , *Zaavel boom* , *Zeven boom*.
 Salviæ , *Sali*.
 vitæ , *adianthi albi* , *rutæ murariæ* .
 Steenruyt , *Wit eiken vaaren*.
 Scarleæ , *Scherlei*.
 Schænanthi of Squinanthi , *Arabisch hooy* ,
 Keemelsch hooy.
 Scolopendriæ of linguæ cervinæ , *hertstong*.
 Scordii , *Waater look*.
 Sennæ , *Zeevblaaden*.

Soli-

- Solidaginis Saracenicæ, *Heidens wondkruid.*
 Tanaceti, *Rein vaar, Worm kruid.*
 Tapfi barbati of verbasci, *Wolle kruid.*
 Thymi cum floribus, *Thym.*
 Trifolii aquatici, *Waater drieblat.*
 Tussilaginis of farfaræ, *Hoefblaaden.*

V.

- Verbasci, *Wolle kruid.*
 Verbenæ, *Yzer hart.*
 Veronicæ, *Eerenprijs.*
 Vincæ pervincæ, *vinkoorde, Maagden Palm.*
 Virgæ aureæ, *Gulderoode.*
 Urticæ Romanæ, *Neetelen.*

FLORES, BLOEMEN.

- Balauftia, *Granaat bloemen.*
 Calendulæ, *Gouds bloemen.*
 Chamemeli en Camomillæ Romanæ, *Room-
 sche Kamillen.*
 Vulgaris, *Kamillen.*
 Crocus, *Zaffraan.*
 Hyperici, *Sint Jans bloem.*
 Lavendulæ, *Lavendelbloem.*
 Liliorum convallium, *Leelietjes van daalen.*
 Meliloti, *Melote bloemen.*
 Pæonæ, *Pëonibloem.*
 Papaveris erratici en rheados, *Koorn roozen.*
 Rorif-

14 FLORES & SEMINA.

Rorismarini, *of anthos, Rosemarijn bloemen*

Rosarum pallidarum, *Provence roozen, bleeke roozen.*

rubrarium, *Roo roozen.*

Salviæ, *Saliebloemen.*

Sambuci, *Flierbloemen.*

Schænantum, *Heemels Hooi, Arabisch Hooi.*

Stæchados, *Vreemde Lavendel.*

Trifolii odorati, *Zeevengety bloemen.*

Violarum, *Viole bloemen.*

Z A A D E N, S E M I N A.

Acetosæ, *Zuuring-zaat.*

Agni-casti, *Kuisboom-zaat.*

Althææ, Bismalvæ, *Heemst-zaat.*

Amnios, *Koninks komijn.*

Amomi, Caryophilli Plinii, *ronde Naagels.*

Naagels van Plinius.

Anethi, *Dil-zaat.*

Anisi, *Anijs.*

Apii, *Juffernark-zaat.*

Aquilegiæ, *Akelei-zaat.*

Bardanæ, *oft Lappæ maj., kliffen-zaat.*

Cannabis, *Kennip-zaat.*

Cardomomi minoris, *Kardemom-zaat.*

Cardui Benedicti, *Gezeegende dystel-zaat.*

Mariæ, *Mariendystel-zaat.*

Carëi, *Kerwel.*

Cart-

- Carthami of cnici, *bastert Zaffraan*
 Cicer rubrum, *roode ciceren.*
 Citri, *Citroen zaat.*
 Citrulli, Anguriæ, *Agurk, Kicheren zaad.*
 Cnici of carthami; *bastari Zaffraan.*
 Coriandri, *Koriander zaat.*
 Cubebe, *Steerts Peeper.*
 Cucumeris, *Komkommer zaat.*
 Cucurbitæ, *Kawoerde zaat.*
 Cumini, *Komijn.*
 Cydoniorum, *quee karlen.*
 Dauci cretici, } *voogelnest zaat,*
 vulgaris } *Kroontjes zaat.*
 Erucaë, *Raket zaat.*
 Fœniculi dulcis, *zoet Venkel zaat.*
 vulgaris, *Venkel zaat.*
 Fæmugræci, *fenegriek, Griex hooi.*
 Fraxini of linguæ avis, *Elzenboom zaat.*
 Genistæ, *Bremzaat.*
 Grana Paradyfi of Cardamomum Majs.
 Grein.
 Hordeum integrum, *Gerst.*
 mundatum, *Gepelde Gerst.*
 Perlatum, *Gepoerelde Gerst.*
 Hyperici, *Sint Jans kruyt zaat.*
 Levistici, *Lavas zaad.*
 Lini, *Lijn Zaat.*
 Lupini, *Bax-boonen.*

- Malvæ, *Kaasjes blaaden zaat.*
 Melonum, *Meloen zaat.*
 Miliï folis, *Paarel zaat.*
 Nardi of nigellæ, *Nardus zaat.*
 Nasturtii, *Kers zaat.*
 Nigellæ of Nardi, *Nardus zaat.*
 Nymphetæ, *Lompen zaat.*
 Nuclei Persicorum, *Perzik steen.*
 Pini, *Pingelen.*
 Pæoniæ *Pëoni zaat.*
 Papaveris albi, *Wit maankop zaat.*
 nigri, *Zwarze maankop zaat.*
 Petroselinï macedonici, } *Peterzeoli zaat.*
 vulgaris, }
 Plantaginis, *Weegbreezaat.*
 Pſyllii, *Vlooi zaat.*
 Rutæ, *Wynruit zaat.*
 Santonici, Zedoariæ, ad vermes, *Zeever-*
 zaat, *Worm kruit.*
 Saxifragiæ, *Steenbreek zaat.*
 Scariolæ, *Scherlei zaat.*
 Sefelios mafciliensis, *Gekronkelde Venkel van*
 Marzeilien.
 Sileris montani, *Eezels komijn.*
 Sinapi, *Mostert.*
 Staphidis agriæ, *Luis kruit.*
 Urticæ, *Neetel zaat.*
 Zedoariæ of santonici *warmkruit, zeevorzaat.*
VRUG-

VRUGTEN, FRUCTUS.

Alkekengi, halicacabi, *Krieken van over zee.*

Amygdala amara, *bittere amandelen.*

dulcia, *zoete amandelen.*

Baccæ juniperi, *Jeneverbessen, wachalter.*

lauri, *baakelaar, laurier bessen.*

mezeræi, *mizeeri boom, berg peeper.*

myrti, myrtilli, *myrte bessen.*

sambuci, *vlier bessen.*

Capita papaveris, *maankoppen, slaapbollen.*

Carpabalsamum, *Balzem vrugt.*

Cariophylli, *naagelen, kruidnaagels.*

Cassia fistula, *pijp kassie.*

Colocynthis, *Quint appelen.*

Fabæ sancti Ignatii.

Gallæ, *Galnooten.*

Gariophylli Plinii of amomi, *naagels van Plinius,*

ronde naagelen.

Glandes, *aakers, eikels.*

Grana kermes, coccus baphica, *Carmozijn bessen.*

Jujubæ, *jujuben, borst pruimen.*

Kermes grana, *zie grana kermes.*

Mirobolani bellericæ.

chebulæ	}	<i>Purgeerende roo loop nooten.</i>
citrinæ		
emblicæ		

B

In-

18 DE FRUCTIBUS & FARINIS.

- Indicæ of nigræ.
Myrtilli, of myrti bacca, *Mirten beezen.*
Nuccs cupressi, *Cypres nooten.*
Juglandum, *wal'nooten, okkernooten.*
Moschatæ, myristicæ, unguentariæ
noote muschaar.
Persicorum, *Perzik steen.*
Nux vomica, *Kraan oogen.*
Piper longum, of macropiper, *lange Peeper.*
Pruna sylvestria, *slee pruimen.*
Sebesten, *hoeft pruimen.*
Siliquæ dulces, *Sint Jans brood.*
Timarindum, *tamarinde.*

F A R I N Æ , M E E L.

- Amylum, *Styffel, ameldonk.*
Fabarum, *Boone meel.*
Fœnu græci, *senegriek meel.*
Hordei, *Gerste meel*
Lupinorum, *box boone meel.*
Rad. alhææ, *meel van heemst wortel.*
consolidæ mai, *smeerwortel meel.*
Lini, *Lijnzaas meel.*

Uit-

Succi condensati, gummi & resina.

Uitgedroogde Zappen, Gummen,
en Harsten.

A Cacia vera.

Aloe socotrina, *beste Aloe.*

hepatica of caballina, *paarde Aloë.*

Ammoniacum.

Amylum, *Stijffel, ameldonk.*

Asa foetida, *Duivels drek.*

Bals. copaivæ, *wond balssem.*

peruvianum, *van Peru.*

seu oleum terræ, *Aard oolie.*

tolutanum *van Tholu.*

Bdellium.

Benzoinum.

Bitumen judaicum, asphaltum, *zode lijms.*

Caphura, camphora, *Campber.*

Catechu, terra Japonica, *kasjouw.*

Colophonia, *Spiegel bars.*

Euphorbium, *Zap van toortzen van Peru.*

Galbanum.

Ghitta jemou, gutta gamba, *en Gummi*
de Peru.

Gluton, *Lijm.*

Glycyrrhizæ succus, *Drop of zap van zoet-*
hout.

Gutta Gamandra, Gutta gamba, ghitta jemon., *en* Gummi de Peru.

Gummi anime.

Arabicum, *Arabische Gomm.*
caranna.

ceraforum, *kerse Gomm.*

copal.

elemni, elemi.

hederæ, *Gomm van klem.*

juniperi of sandaracha sandrak.

Perficorum *Gomm van Perzikboomen.*

Peruanum, of Ghitta jemou, *en*
Gutta Gamba.

Prunorum, *Gomm van Pruimen.*

tacamahaca.

Hypocistidis succus.

Lacca, *lak.*

Ladanum, labdanum.

Manna, *man, hoonig dauw.*

Mastiche, *Mastik.*

Myrrha, *Myrrhe.*

Olibanum, thus, *Wierook.*

Opium, *Turks beul zap.*

Opobalsamum, *Balsem zap.*

Opopanax.

Pix, *Pik.*

Pix liquida, *teer, tar.*

Resina vulgaris, *Hars.*

citrina

citrina, *Geel hars.*

guajacina.

pini, *Rhynfen harst, pijn harst.*

terebinthinæ, *of resina citrina.*

Sagapenum.

Sandaracha arabum *of gummi juniperinum,*
Geneever hars.

Sanguis Draconis *in lachrymis, vogtig Draake*
bloet.

Sarcocolla, *Visch lym.*

Scammonium, *Scammoni.*

Styrax calamita, *assa dulcis.*

liquida.

Succinum album, carabe }
 cicrinum } *Bransteen.*

Tartarum rhenanum.

rubrum wijnsteen.

Terebintina vulgaris, *Terpentijn.*

cypria van Cyprus.

veneta, Veneetse Terpentijn.

Thus, olibanum, *Wierook.*

Tragacanthum, *Gom dragant.*

Animalia, partes, & excrementa.

Dieren, derzelve deelen en uyt-
werpfelen.

A Selli, millipedes, *Pissebedden, zee-*
gen.

B 3

Afel-

22 *De animalibus der. partib. & ex crim.*

Afellorum lapides, beentjes van Schelvis hoofden.

Axungia porci, verkens reuzel.

Bezoar occidentale, West-Indische beezel.
orientale, Oost-Indische beezel.

Cantharides, Spaanse vliegen.

Castoreum, beverswijn.

Cera alba, wit wasch, maagde wasch.
citrina of flava, geel wasch.

Conchenilia, Concenilje.

Cornu cervi, hertshoorn.

rhinocerotis, Rhinoceros hoorn.

Cranium hominis violenta morte extincti, menschen hoofspan, die een geweldige doot gestorven is.

Dens apri, wilde verkens tand.

Ebur, Elpenbeen, yvoor.

Fel tauri, Stiere gal.

Hirci sanguis, bokke bloet.

Hirudines, of sanguisugæ, bloetzuigers.

Ichthyocolla, Vissym, huizenblas.

Lapides asellorum, steentjes uit schelvis hoofden.

Mel album, Maagden hoonig, ongepynde hoonig,
witte hoonig.

Flavum of citrinum, bruine hoonig.

Millepedes, aselli, Pissebedden, zeugen.

Moschus, Muskus.

Mu-

Mineralia, Metallen, Lapides. 23

- Mumia, muniæ, *gebalzemt menschen vleesch.*
Oculi cancri, *Kreeften oogen.*
Sanguifugæ, of hirudines, *Bloetzuigers.*
Scincus, *minder Krokodil.*
Sepiæ os of spuma maris, *zeefchuim.*
Sperma ceti, *walschoet.*
Spodium ex ebore, *gebrant yvoor.*
Vermes majales, *mei wormen.*
Viperæ vipets, *Slangen.*
Ungula alcis, *Eeland klaauw.*
Unicornu, *Eenhoorn.*
Zibetum, *Civet.*

Mineralia, Metalla, Lapides.

Mineralen, Metaalen, Steenen,

- Ærugo, viride æris, *Spaansch groen.*
Alumen rubrum, *roode Aluin.*
 rupeum, *gemeene Aluin.*
Antimonium, stibium, *spies glas.*
Argentum foliaceum, *Blat zilver, geslaage zilver.*
 vivum, *Mercurius vivus, quikzilver, quik.*
Auripigmentum, *Piment.*
Aurum foliaceum, *blat goud, geslaage goud.*

24 *Mineralia, Metallen, Lapides.*

Bolus Armena, }
 vulgaris, } *roode kley.*
 alba, *witte kley.*

Borax veneta, chryfocolla, *gout lym.*

Calx viva, *leevende kalk.*

Ceruffa, *ceruis, Loorwit.*

Chalcitis, *Kooper-root.*

Chalybs, *Staal.*

Chryfocolla, borax, *Gout lym.*

Cinnabaris, *Vermiljoen.*

Creta alba, *Kryt.*

Ferrum, *yzet.*

Granatus, *Granaat fteen.*

Hyacinthus, *hyacint jacint.*

Lapis calaminaris, *klemi fteen, kliment fteen.*

hematites, *bloefteen.*

judaicus, *foode fteen.*

lafuli, *lazuurfteen.*

nephriticus, *graveel fteen.*

Lithargyrium argenti, *zilver glit.*

auri, *gout glit.*

Magnes, *Magneet fteen, zeilfteen.*

Mercurius vivus, argentum vivum, *Quik,*

Quik zilver.

Minium, *Meeni.*

Nihil album, Pompholix, *niet, niet wit.*

Nitrum, fal petræ, *Zalpheeter.*

Osteocolla, *Beenlym.*

Pulm.

Plumbum , *Loot.*

Pompholix, nihil album, *niet, niet wit.*

Sal. ammoniacum, *ammoniak zout.*

gemmæ, *gegraave zout.*

petræ, nitrum, *zalpeeter.*

Saphyris, *zapsier steen.*

Stibium, Antimonium, *Spies glas.*

Sulphur, Sulphur vivum, *Zwaavel, Zulfer.*

Terra Lemnia, *Aard uit het eyland Lemnos.*

Sigillata, *gezegelde Turksche aard.*

Tutia Cadmia

Græca } *niet, oog niet.*

Vitriolum album, *wit Koperroot, witte klemey.*

Anglicum, *Engelsch Koperroot.*

Cyprium, *Cypersch Koperroot.*

Hungaricum, *Hongersch Koperroot.*

Viride æris, *of ærugo, Spaans groen.*

Marina, Zee-gewassen.

Ambra grisea, *Amber grys.*

Corallia alba, *witte Koraal.*

rubra, *roode Koraal; bloet koraal.*

Corallina, *Koraal mos.*

Margaritæ, uniones, perlæ, *Paarlen.*

Mater perlarum, *Paarlemoer.*

Pumex, *puimsteen, dryffsteen.*

Spongia, *sponsi.*

T W E E D E D E E L ,

Bevattende

G A L E N I S C H E G E N E E S M I D D E L E N .

C O N S E R V E N .

Conserua roris marini.

℞ Flor. Rorismar. ℥vi.
Sacchar. albiss. ℥xviii.

Stootse naar bebooren in een steene Mortier , en bewaarse tot gebruik. Op de zelve wijze worde alle deeze volgende gemaakt.

Abfinthii.
Menthæ.
Rosararum rubrarum.
Florum Salviæ.
Tanaceti.

S Y R U -

Syrupus althæe Fernelii.

℞ Rad. alth. ʒij
 aspar.
 glyzyrrh. raf.
 gramin. a ʒʒ
 Cicer. rubr.

Laat deeze een uur met wolkanderen in agt pinten reegenwaater opkooiken. Doe daar dan by

Uvar. passar. van de kærrels ge-
 zuivert ʒʒ

summitat. alth.

herb. adianthi, beide soorten.

malvæ,

parietariæ,

pimpinellæ, a ʒj

Seminum quatuor frigidior. major.

minor. gestooten a ʒiiij

Sacch. alb. geklarificeert ʒLXviiij

Kook deeze volgens de konst tot een Syroop.

Syrupus Capillorum Veneris.

℞ Capillor vener. van Montpellier ʒv
 Rad. liquir. ʒij.

Laat

*Laatse zaamen in warm waater vier en twintig
uuren trekken.*

Sach. albiff. ℥xxxvi.

Kookze volgens de konst tot een Syroop.

Syrupus Diacodii.

℞ Capit. papav. albi, zonder zaad.

N^o. xx.

Siliquar. dulc. zonder zaad. ℥iij.

Rad. alth.

glycyrhiz. raf. aa ℥ij.

sach. cand. rubr. ℥xviiij.

Kook deeze als vooren.

Syrupus Hyssopi.

℞ Herb. Hyssop. sic. ℥jß

Capill. Vener. ʒvj

Rad. Apii, Fœnicul.

Petroselini recent.

Glyzirrh.

Jujub.

Sebest. a N^o. xxx.

Fic. ping.

Dactyl.

Daetyl. ping. aa No. x.

Uvar. passar. van haare korrels ge-
zuivert. ℥jss

Hord. Mundat. ℥ss

sem. Cydoneor.

Malv. aa zijj

Kook deeze als vooren.

Syrupus Menthae.

℞ Succ. ment. ℥xii.
cydon.

granat. acidor. depurator.

Infusion. rosar. rubr. aa ℥vi.

Sacchari albi,

Mellis depumati, aa ℥xviii.

*Kook het saamen tot een Syroop, doe op het laaste
daar een zakjen in met*

Pulv. Diarrhodon abbat. ℥ss

*De Syroop gekookt zynde, hang het zelve meede
in den Syroop pot.*

Syrupus Myrtinus.

℞ Bacc. myrt. ℥jss
Mespilor. immatur. ℥vj.

Sem.

S Y R U P I.

Sem. Oxycanth. *dat is* Berberis.
Summach, *dat is*, Rhois obson.

Balaustior.

Rolar. rubrar.

Santal. rubr.

alb. a ℥ijss

*Gestooten en gesneden zynde, kook alles in reegen
waater, tot dat een derde deel verkookt is.*

Doe by het doorzyffel,

Saccha. alb. *Geklarificeert* ℥Lx .

Giet op het laatste daar by

Succ. cydonior.

granator. acidor. depurat,

a ℥xxiv .

Kook alles zachjes tot een Syroop.

Syrupus Papaveris albi.

\mathcal{R} Capitem Papaveris albi, *dierijp en
gedroogt zyn, met haar zaat.* xxiv .

Sacch. alb. ℥xxxvi .

Kook deeze als vooren.

Syrupus Papaveris Erratici.

℞ Flor. Papav. errat. recent. ℥xxxvi.
sed siccator. ℥xii.

*Laat deeze zaamen in een goet deel warm reegen-
waater trekken, tot dat al de Tinctuur nitge-
trokken is. Perſſe dan ſterk uit, doe daar by*

Sacch. alb. ℥xxxvi.

Geklarificeert zijnde kookſe tot een Syroop.

Syrupus Rosarum ſolitivus cum rheo.

℞ Infuſ. Roſar. pallid pine. iij
Rhabarb. opt. ℥jß
Cianam. elect. ℥jß

*Laat het zaamen een nacht ſtaan trekken op een
weinig vier, wring het dan door een doek,
en doe daar by*

Sacchar. alb. ℥xxx.

Kook het naar de konſt tot een Syroop.

Zulapium Roſaceum.

℞ Sachar. clarificat. ad conſiſtent.
tabell. gekookt ℥xxiv.

Meng

Meng daar onder

Aq Rosar. q. f.

Laat het al roerende zonder kooken tot een dunne Syroop gebragt worden.

Mel Rosarum.

℞ Rosar. rubr. gedroogt. ℥xij.
Mell. opt. ℥xxxv i.

Weik en kook de bloemen eerst in een goede quantiteit waater; doe daar nog by het doorzigtel van den hoönig. Kook en schuim dat tot de dikte van een hoönig.

Rob. Sambuci.

℞ Succ. baccar. Juniperi ℥xxiv.
Sacch. alb. ℥vj.

Kook het volgens de kunst tot de dikte van een Gelei.

Rob. Juniperi.

Wort gemaakt op de zelve wyze.

Condita.

Caro Cydoniorum.

Enulæ Campanæ.

Cortices aurantiorum.

Nucis Moscatæ.

Zinziberis.

Alles gemaakt naar de konst.

PUL-

Pulvis hieræ simplicis Galeni.

℞ Aloës Socotr. lucid., ʒc
 Cinamom.
 Lig. Aloës.
 Rad. Asar.
 Spic. Nard. Indic.
 Croc.
 Mastic. aa ʒvj.

*De Aloë , Mastix en Crocus , elk alleen
 gewreeven , worden onder d'andere poeders
 gemengt.*

E L E C T U A R I A.

El. Benedictum laxativum.

℞ Rad. Turbith gumm.
 Esul. pp. aa ʒx
 Hermodactyl.
 Scammon. aa ʒvj
 Caryophill.
 Spic. Nard. Ind.
 Acor.
 Galang
 Zinziber.
 Croc.
 Mac.
 Piper. long.

C

Sem.

Sem. Ap.

Alparag

Cardam. min.

Car.

Fænicul

Mil. Sol.

Rusc.

Saxifrag.

Sal: gemm. aa ʒj.

Mell: opt. dispumat. triplum.

M. f. s. a Electuarium

El. Diacatholicon.

℞ Rad. polypod quercin. ʒiv.

Sem. foenic. ʒvj.

Kook het met zoo veel waater , als het genoeg is. Giet het door , en doe by het doorzigtzel

Sacchar. alb. ʒxxiv.

Kook het tot de dikte van een Syroop , en roer 'er dan onder

Pulp. Cassiæ.

Tamarindor a ʒij.

Deeze wel onder een geroert zijnde , doe'er deeze naavolgende Poeders in

Fol. Senn. mundat. ʒij.

Rhabarb. elect.

Mec-

Mechoacann. a ʒj.

Sem. anif. ʒʒ.

quatuor. frig. maj. mund.

Rad. glycyrrh. raf.

Flor. violar. a ʒij.

F. s. a. Electuarium.

El. Diaprumum Solutivum.

℞ Pulp. prunor. acido dulcium ʒxij
 Cassiæ fist. in het Pruimzop gesmol-
 ten ʒvi.

Sacch. clarific. ʒxxiv.

*Damp die met elkanderen nit tot
 een bequame dikte, als te voo-
 ren gezegt is, en strooi'er dan de
 volgende poeders onder*

Rhabarbari ʒj.

Cinamomi ʒʒ.

Succ. Glyzyrriz ʒij.

Sem. Anif.

Fænic.

Angel. a ʒʒ

Scammon. ʒij.

Meng dit alles onder een.

Hiera picra Galeni.

℞ Alöes Socotrin. sijn gewreeven.
 ʒxijʒ.

36 *ELECTUARIA.*

Cinamom.

Lign. Alöes.

Rad. Asar.

Spic. Nard. Indicæ.

Croc.

Mastich. a ʒvj.

Dit alles tot poeder gebragt zijnde , roer die onder ʒXLI witten Hoonig , die geschuimt is , en tot een behoorlyke dikte gekookt.

F. Electuarium.

Zommigen kookten wel de Alöe een weinig onder den Hoonig , dat niet quaas is.

Confectio Alkermes

℞ Flavedin. Cortic. Citr. ʒij.

Cinamom. acut. ʒvj

Macis ʒiij.

Fol. aur. ʒj.

Maak dit alles tot een zeer fijn Poeder , doe daar dan by

Syrup. granor. kerm. die van Mompeliers , of van Lions overgebragt is ʒXV.

NB. *Men moetze ook maaken met*

Ambr. grif. ʒij.

Banil. ʒj.

Diascordium.

℞ Folior. scordii ʒiV.

Radic. carlin.

Pe-

Petafitid.

Contrajerv.

Zedoär. a ʒj.

Nuc. Moschat.

Cinam. acut. a ʒß.

Croc. opt.

Extract. cort. Peruv. a ʒj

Maak dit alles tot een zeer fijn poeder. Doe'er dan by

Extract. opii ziiß.

Rob. Juniper.

Mell. opt. despumat. a ʒxij.

Vermengze, en laatze volgens de kunst tot een Opiaat gemaakt worden.

Confectio Hyacinthorum.

℞ Hyacinthor.

Coral. rubr. a ʒß.

Bol. Armen. ver. ʒj.

Granor. Kermes.

Rad. tormentill.
dictamn. alb.

Sem. acetos.

limon.

portulac.

Flor. rosar. rubrar.

croc.

Santalor. omnium.

ELECTUARIA

Rafur. ebor. a ʒjv.
corn. cerv. ʒiij.

Sapphir.

Smaragd.

Topaf.

Margaritar.

Seric. crud.

Fol. aur.

argent. a ʒij.

Syrup. Limon. *zoo veel als genoeg is.*

F. s. a. Electuarium.

Mithridatium Damocratis.

℞ Rad. Cost. odorat. ʒj.

Gentianæ ʒv.

Acor. ver.

Afar.

Phu , of valerianæ a ʒiij.

Mei Athamant. ʒijß.

Zingib.

Cinamom a ʒx.

Cassia lignæ ʒvij.

Fol. lauri voor malabatum.

schænanthi a ʒj.

polii montani albi.

scordii Cretic. of nostr. a ʒvij

Dictamn. Cret. ʒv.

Flor. Croci Britann. ʒx.

Stæ-

ELECTUARIA. 39

- Stæchad. Arabic. ʒj.
Rosar. rubr. ʒv.
Agarici albi & levis.
Spicæ Nardi Indicæ a ʒx.
Celticæ ʒv.
Bacc. juniperi *voor* Carpobalsam.
Piperis albi a ʒvij.
longi ʒj.
Sem. Thlaspios. ʒx.
Seseleos Massiliensis ʒj.
Dauci Cretici ʒvij.
Petroselini Macedonici veri.
Cardamomi minoris.
Fœniculi a ʒv.
Anisi ʒiij.
Hyperici ʒijʒ.
Myrrhæ electæ.
Thuris masculi a ʒx.
Styracis calamithæ sinceræ
Galbani.
Opopanacis aa ʒj.
Sagapeni ʒiij.
Olei nucis muschatæ expressi *voor*
opobalsamum
Succi hypocystidis a ʒj.
acaciæ, ʒijʒ.
Bdellii ʒvij.
Gummi Arabici vermiculati.

ELECTUARIA.

Extr. Opii a ʒv.

Castorei ʒj.

Ventris Scinci ʒijʒ.

Troch. Cypheos ʒvij.

Vini Canarini generosi , q. f.

Mell. Narbonensis , *driemaal zoo
veel als het booven geschreeven
weegt.*

Deeze word als de Hiera Picra gemaakt.

Philonium Magnum sive Romanum.

ʒ Sem. Hyosciam.

Papav. alb.

Extract. Opii aa ʒijʒ.

Cass. lign.

Cinamom. aa ʒjʒ.

Sem. ap.

petrosel. Maced.

fænicul.

dauc. cret.

Cost. odorat.

Myrrh.

Castor. aa ʒj.

Croc.

Pyrethr.

Nard. Ind. aa ʒj.

Mell. opt. despumat. ʒvj

F. f. a. Opiat.

The-

Theriaca.

℞ Viper. hars en leever gedroogt ℥vj.

Radic. Angelic.

Zedoar. a ℥j.

Contrajerv.

Galang. minor.

Cost.

Nard. Indic.

Celtic.

Aristol ten.

Gentian.

Imperator. a ℥ijß.

Fol. Rut. hortensf.

Dictamni Cretic.

Scord. a ʒv.

Calamint. mont.

Fl. Stæch. Arab.

Summitat. Rorism.

Mac. a ʒij.

Sem. Petroselin. Maced.

Cardamon. minor.

Caryophyll. aromatic.

Croc. opt. a ℥ß

Myrr. ℥ij.

Maak dit alles tot een zeer fijn Poeder, en doe daar by

Extract. opii. nostr. ʒvj.

C 5

Rob.

T R O C H I S C I.

Rob. Juniper.

Mel. alb. aa ζ xxxx.

M. S. A.

T R O C H I S C I.

Trochisci albi Rhasis.℞ Ceruss. met Roos-waater gewas-
schen ζ x.Amyli, ζ ß.

Gummi Arabici.

Tragacanthi a ζ ij.Caphuræ ζ ß.*Maak met wit van een Eei daar koekjes van.**Dieze met Opium wil hebben, kan 'er een
Drachma by doen.**Beeter hont men z'in Poeder, zonder 't wit
van een Eei.**Trochisci Alhandel.*℞ Pulpæ Colocynthid. die nytgezogt,
van zijne zaaden gezuivert, en
met eenige droppen Ol. Amyg-
dalar. dulcium besprengt, en
tot een fijn Poeder gemaakt is,
zoo veel 't u belieft.

F. S. A. Trochisci.

Tro-

Trochisci Alkekengi.

- ℞ Fruct. Alkekengi. ʒiij.
 Boli Armen. ver. ʒj.
 Gumm. Arabic.
 Tragacanth.
 Sang. Dracon in lachr.
 Thuris. Amyli.
 Succ. glycyrrhiz.
 Amygdalar. amar.
 Nucleor. Pin.
 Sem. Papav. alb. a ʒʒ.
 Citrulli
 Cucurbit.
 Melonum a ʒiijʒ.
 Apii.
 Hyoscyam.
 Succin.
 Extract. Opii a ʒij.

Alles gestooten zijnde stamp met zap van Alkekengi daar een Massa van om Trochisci te maaken naar de konst.

Trochisci Bechici Albi.

- ℞ Sacchari albiss. ʒxviiij
 Pulv. rad. Irid. Florent. ʒijʒ.
 Amyli ʒʒ

Maak het met de Mucago van Gom Tragant, die met Rooze-wanter uitgetrokken is, tot koekjes.

Tro-

Trochisci Cypheos voor den Mithridaat.

- ℞ Pulp. Uvar. Passar. *die wit en vet
zyn.*
 Terebinth. Cypr. a ʒiij
 Myrrh.
 Schænanthi a ʒjß
 Cinam. ʒß
 Rad. Acor. ver. ʒix
 Cyper. rotund.
 Spic. Nardi Ind.
 Cass. lign.
 Bacc. juniper.
 Bdellii a ʒij
 Ligni Aspalathi of Alöes ʒijß
 Croc. ʒj
 Mellis opt. & despum.
 Vini Canarin. a. q. f.
Maak het tot koekjes.

Trochisci de Myrrha.

- ℞ Myrrh. el. ʒv
 Rad. Dictamn. alb.
 Fol. Puleg.
 Ruth.
 Sabin.
 Assæ foetid.

Gum.

Gum. Galban a zij

*Laet met zap van Byvoet hier van naar de konst
Trochisci gemaakt werden.*

Trochisci Terræ sigillatæ.

℞ Terr. sigillat. ʒß
Acaciæ ver.
Hypocistidis.
Sang. Dracon. in lacht.
Lap. Hæmatit.
Corall. rubr.
Balauft.
Rosar. rubr.
Nuc. Cypress.
Corn. Cerv. uft.
Thuris Mascul.
Extr. Opii.
Gumm. Tragacanth. a zij

*Maak 'er met zap van Weegbree Koekjes van.
Maar beeter kan men ze zonder Weegbreezap
tot poeder houden.*

EXTRACTA & PILULÆ.

**Extractum Anodinum seu Opium præ-
paratum.**

℞ Zoo veel Opium, als gy wilt.
*Smelt die op't vyer in waater, kont geworden
zijnde, giet ze door een lap. Doet dit zoo
lang*

46 *EXTRACTA & PILULÆ.*

lang als het Tinctuur geeft, en laatze uitdampen tot de dikte van Pillen.

Extractum Aloës.

Rhabarbari.

Succi liquiritiæ.

Worden gemaakt als booven.

Extractum Catholicum.

℞ Pulp. Colocynthid. ʒvj.

 Rad. Helleb. nigr.

 Agaric. alb. a ʒß

Laat nit deeze een Tinctuur door Brandewyntrekken, welke door gedaan zynde, doe'er by het poeder van

 Aloës lucid ʒj

 Scammon. ʒj

En laatze daar naa uitgedampt worden tot een bequaame dikte van Pillen.

Pilule Cochicæ.

℞ Pulv. Hier. simpl. ʒx.

 Troch. alhandal. ʒiijß

 Scammon. ʒijß

 Turbith. gummos.

 Flav. cort. citri, diegedroogt zyn. ʒʒv

 Spir. vin. q. s.

F. Massa.

Pilk

Pilula Cynoglossæ.

℞ Rad. Cynogloss. sicc.
 Sem. hyosciam. alb.
 Extr. Opii a ʒʒ.
 Myrrh. cl. ʒvj
 Thuris mascul. ʒv
 Croc. opt.
 Castor. cl.
 Styrac. calamit. a ʒij
 Aq. Rosar. q. s.
 F. Massa.

Pullula Majernæ.

℞ Fol. Roris mar }
 Card. Bened. } *Die vers zyn*
 Meliss. } *a ʒij*
 Summ. Cent. minor.
 Flor. Stæchad. Arab.
 Cuscutæ a ʒj
 Fol. Senn. mundat. ʒʒ

*Laatzetrekken, en daar naa kookten in een genoeg-
 zaame quantiteit van waater, en wanneer het
 doorgezigt nat tot ontrent tien oncen uitgedamp-
 is, doe daar dan by het Poeder van*

Aloe ʒiv
 Rhei cl. ʒij

Ma-

48 O L E A E X P R E S S A .

Macis ʒj

En droogze dan uit op een klein viertje tot een bequaame dikse van pillen.

Pilulæ Rufi, seu Pestilentialis communes.

℞ Aloes luc. ʒij
Myrrhæ ʒj
Crocī ʒss

Stampse met Kanarien wyn tot een Massa van Pillen.

O L E A E X P R E S S A .

Oleum Amigdalorum dulcium.

℞ Amygd. dulc. die nietrins zyn, zoo veel gy wilt, kleingestooten zynde, doexe in een grooven kaasdoek, en pers daar, zonder warmte maaken, den Olie uit.

Op de zelve wyze maake men ook

Ol. Amygdal. amarar.

Laurinum, deeze komt uit de Gelukkigige eilanden.

Macis.

Nucis moschatæ, deeze twee koomen uit Indien.

Lini.

Nigellæ.

Olien

Olien door Uittrekking en Kooking.

Flor. vel summitat. Absinth.
Folior. & flor Aneth.
Flor. Chamomill.
Flor. & summitat. hyperici,
Flor. Lilior. alborum,
Herb. Nepetæ,
Flor. Rosar.
Herb. Solani cum fruct.
Herb. Trifol. odorat.

Neem van yder apart ℥ xij daar by doende Olie van Olyven ℥ xxxvj. Na dat ze veertig daagen op een warme plaats hebben staan trekken, zoo laatze kooken, tot dat de waaterdeelen daar uit verkookt zijn, en dan, door een doek geperst zijnde, bewaarze tot gebruik. Op deeze wijze wort ook d'

Oleum Scorpionum gemaakt.

Dog deeze laatste moet ook gemaakt worden met Olie van bistere Amandelen.

Oleum Castorei.

℞ Castor. ping. ℥ iv
Ol. Oliv. twee pinten.

Doe deeze in een glaaze Fiool, en, gestopt zijnde, laatze naar de konst in een waaterbad digerenen.

D

Oleum

50 OLEA PER INFUS. & DECOCT.

Oleum. Croci.

- ℞ Croc. Brittanic.
Cardamom.
Rad. Acori a ʒj
Myrrh. ʒss.

Laat alles zes daagen in den Azijn trekken; doe dan daar by

Ol. Olivarum ʒxviii.

Kook alles zagtjes, tot dat de vogtigheid vervloogen is. Drukze uit, en bewaarze tot gebruik.

Ol. Euphorbii.

- ℞ Euphorbii ʒss
Ol. Amygd. amar.
Vini die welriekende is, a ʒv

Kook het, tot dat de wijn vervloogen is, en doe ze door.

Ol. Mucaginum.

- ℞ Rad. Alth. vers ʒjv
Schill. vers ʒj
Sem: Fænugræc. ongestooten,
Lini, ongestooten a ʒjss

Laatze in een goet deel waater trekken, tot dat ze al haar Mucago hebben afgelegd. Doe dan by deeze

Ol. Olivar. ʒxlvij

Kookze zagtjes, tot dat al de waaterdeelen vervloogen zijn, en doe ze door.

Ol.

Ol. Ovorum.

℞ Ovor. q. p.

Kookze heel hart. Neem de dooren en braadze in een bekken, tot datse oolieagtig worden, en persze uit.

Ol. Vulpinum.

Neem een Vos, van zijn huid en ingewant ontweit; breek dien de beenen, en bryzel hem in kleine stukken. Kook hem in zout waater. Half gaar zijnde doe daar by

Ol. Olivar. ℥xxxvi

Herb. Aneth.

Origani.

Thymi a ℥vj

Kook alle tot dat het vleis van de beenen valt, en al de waaterdeelen vervuloogen zijn. Doe ze door een doek, en persze uit.

UNGUENTA; ZALVEN.

Unguentum Ægyptiacum.

℞ Æruginis ℥v
 Aluminis crudi ℥j
 Mellis optimi ℥xiv
 Aceti fortis ℥vij

De Ærugo en Aluin syn gestooten zynde, doe alles by een, en kookze tot de dikte van een zalf.

Unguentum album Camphuratum.

℞ Ol. Rosac. ℥xij
 Ceræ albæ ℥iij

Smelt deeze zaamen. Doe daar by

Caphuræ ℥ij

*Wrijf die eerst met een weinig Roozen Olie sijn,
 en doe op het laatste daar by*

Ceruffæ tritæ ℥vj

*Roer alles ter deegen, tot dat het kout is, anders zinkt
 de Ceruffa, en het wasch staat 'er booven op.*

Unguentum Althææ simplex.

℞ Olei Mucag. ℥xxjv
 Ceræ citrinæ ℥vj
 Resinæ ℥iij
 Terebinth. ℥jss

Smelt alles zagtjes onder een.

Unguentum Apostolorum.

℞ Olei communis ℥xxxii.

Laat hier in kooken

Lithargyrii auri ℥ix

tot een behoorlyke dikte van een Zalf.

Smelt dan daar by

Ceræ citrinæ,

Resinæ aa ℥xiv:

Gesmolten zijnde, heb gereet.

Amm-

Ammoniac. ℥xiv

Bdellii ℥vi

Galbani,

Opopanacis , aa ℥ß.

*Deeze in wat Eedik ontdaan zijnde , en tot een
genoegzaame dikte uitgetrokken , doe daar by
Terebinthin. ℥xiv.*

*Meng deze dan met het boovengesz. By na kout
geworden zijnde , doe'er by*

Ærug. ℥ij. en daar na het Poeder

Aristochiæ longæ;

Thuris masculi aa ℥vi.

Myrrhæ ℥ß.

Maak het naar de konst tot een Zalf.

Unguentum Basilicum.

℞ Ceræ citrinæ,

Resinæ , aa ℥vj

Olei comm. ℥xxiv.

*Zagtjes gesmolten , en byna kout zijnde , giet
daar een half pont gesmolten pik onder , en
roer het wel onder een.*

Unguentum Fuscum.

- ℞ Colcothar. Vitriol. ℥ij.
 Acet. *waar in een goede quantiteit
 stinkende Gomme geweikt is*, ℥iij.
 Phlegmat. Vitriol. ℥ij.
 Virid. æris ʒx
 Mell. despumat ℥vj.
Maak het naar de konst tot een Zalf.

Unguentum Martiatum.

- ℞ Herb. Abſinthii,
 Abrotani,
 Baſilici,
 Calaminthæ,
 Centaurii minoris,
 Chamædryos,
 Coſti horteniſis,
 Illecebræ,
 Majoranæ,
 Menthæ aquaticæ,
 Paralyſeos,
 Sabinæ,
 Salviæ,
 Sambuci aa ℥jʒ
- Fol. Lauri.
 Roris marini.

Ru-

Rutæ , aa ℥ij
 Sem. Cumini ,
 Fænugræci ,
 Urticæ majoris aa ℥ß
 Medullæ cervinæ ,
 Adipis ursini aa ℥ij
 Butyri. ℥xij
 Olei Olivarum ℥XLVI I I .

Laat deeze te zaamen in een goet deel ryzenden Wyn ags daagen lang trekken, kookze dan tot dat al de waaterdeelen veruloogen zyn.

Pers het door een doek, en smelt daar by
 Styracis liquidæ , ℥ij
 Olei nucis Moschatæ expr. ℥j
 Ceræ citrinæ ℥xij
 M. f. Unguentum.

Unguentum Nervinum.

℞ Unguenti Althææ ℥jv .
 Ping. Anatis ,
 Anseris ,
 Canis ,
 Felis aa ℥ij .
 Olei Anethini ,
 Chamæmelini ,
 Laurini ,
 Lumbricorum ,

U N G U E N T A.

Vulpini aa ʒj.

Euphorbii,

Petrae,

Spicae,

Terebinthin. aa ʒʒ,

Spir. Vini ʒʒʒ.

Cerae, q. s. of ʒij.

Smelt het onder een, en laat het tot een zachte zalf worden.

Unguentum Nutritum.

℞ Lytharg. aur. subtil. trit. ʒvj,

Wrijf die met

Ol. Ros.

Acet vin. a q. s.

D'Oolie en Azijn moeten daar allengskens by gedaan worden; dan wat Eedik, dan wat Olie. Dit roerd men zoo lang, tot dat de zalf heel wit is. Sommigen laten de Lytharg. te vooren eenige daagen in den Eedik trekken.

Unguentum Populeum.

℞ Oculorum seu gemmarum Populi

recent. ʒxxxvj

Axungiae porcinae recentis insulsae

ʒLxxij

Roerze ter deegen onder een, en laatze zoo lang toegedekt staan, tot dat d'ondergeschreeven kruiden geplukt kunnen worden: als

Herb.

Filtereer het door een wollen lap, en laat het Roozewater met het Appel-vogt zagt verkooiken. Ten naaften by kout geworden zijnde, roer daar onder

Ol. Caryoph.

Mac. dest. a gtt. xl

Lign. Rhod.

Cort. arantior.

Jasmini gtt. xx.

Cinam. gtt. x

Bewaar het tot gebruik.

Unguentum Rosaceum.

℞ Axung. Porcin. ℥xij

Van de vliezen gezuivert, en eenige reizen gewassen

Fol. flor. Ros. pallid.

Van baare knopjes gezuivert, zoo veel als'er onder gemengt kunnen worden. Laatze eenige daagen in de zon staan, en eens opkooiken; zijgze dan door, en doe daar nieuwe Roozen by; zetsze weer in de zon; kookze, doeze door, en doe'er weer zoo lang nieuwe Roozen by, tot dat het Reuzel een goeden reuk bebouden heeft. Bewaarze dan op het laatste.

Bal-

Balsamus Lucatelli.

℞ Ceræ citrin. ℥viij
 Ol. Olivar. opt. ℥xx
 Vin. Canarini ℥v

*Kook het op een klein vuurtje, tot dat de Wijn ver-
 teert is. Doe daar dan by*

Terebinth. venet. (*in Rooswaater wit
 gewassen*) ℥vj

Bals. Peruvian.

Ol. Hyperic. ex floribus a ℥j

Santal. rubr. subtil. pulv. ℥ij

F. s. a. Balsamus.

EMPLASTRA; PLEISTERS.

Emplastrum Calcis vivæ.

℞ Ceræ citrin. ℥jv
 Resin. Pini ℥vj
 Calc. vivæ,
 Auripigment.
 Alumn. crud. a ℥ij
 Therebinth.
 Ol. lumbricor. a ℥ß
 F. Emplastrum.

Emplastrum e Cumino.

- ℞ Sem. Cumini zeer fyn gepulverizeert
 ℥ij
 Ol. Olivarum.
 Cer. Citrin. a ℥x
 F. S. A. Emplastrum.

Emplastrum Diachalciteos of Diapalmæ.

- ℞ Olei Veteris,
 Lithargyrii auri a ℥xxxvj
 Axung. Porc. ℥xxiv.

Kook deeze met twee pinten Reegenwaater, geduurig omroerende met een Palmboomen spaatel, tot de dikte van een Pleijster.

Emplastrum Diachylum cum Gummiis.

- ℞ Olei Mucaginis ℥xcvj
 Lithargyrii ℥xlviij

Kook deeze op die wijze, als in de Diapalma gezegt is. Het waater afgegoten zijnde, smelt daar by

Ceræ ℥vj

Heb ondertuffchen uwe Gommen gereet, naamelyk
 Gumm. Ammoniaci,
 Galbani,

Opo-

Opopanacis,
Sagapeni aa ℥jv

Met Eedik gefmolten, gezuivert, entot een goede dikte gekookt, doe daar by

Terebinthinæ ℥vj

Het boovenfte dan bynaa koelende, giet daar allengskens de Gommen en Terpemyn by, en maak'er Rollen van.

Emplastrum Diapompholigos.

℞ Ol. Rosar. ℥x
Cerae Citrin ℥xvj
Plumbi usti,
Cerussæ a ℥viij
Thuris,
Tutiaē ppt. a ℥xjv.
M. f. Emplastrum.

Empl. Diasulphuris Rulandi.

℞ Bals. Sulphur. Rulandi ℥iij
Cerae flav. ℥vj
Myrrh. pulverif. ℥iij
Resin. claræ q. f.
Maak dit naar de konst tot een Pleister.

Em-

Emplastrum Defensivum.

- ℞ Ol. Oliv.
 Cer. Citrin. ℥xvj
 Myrrh.
 Mastich. ℥jv
 Bol. vulg. ℥viiij
 Min. ℥jv

Maak dit , volgens de kunst , tot een Plaafter.

Emplastrum de Ranis , simplex , en cum Mercurio.

- ℞ Olei Chamæmel.
 Anethi,
 Liliorum albor.
 Spicæ ℥jv
 Axungia porcina ℥xxxvj
 Olei Laurini ℥viiij
 Thur. masc. ℥ijß
 Myrrhæ el. ℥ß
 Ranas, die leevendig, en in wyn ge-
 wasschen zijn N^o. xii
 Lumbricor. terrestr. die in wyn ge-
 wassen zijn ℥vij
 Fol. en Flor. Matricariæ,
 Pulv. rad. Bryoniae a ʒvj
 Terebinth. ℥jv

Sty-

EMPLASTRA. 63

Styracis liquidæ ℥iij

Lithargirii auri, zeer fyn gewreeven
℥xxiv

Vini generosi zoo veel, als tot het
wasschen van de Kikvorzen en Aard-
wormen van nooden geweest is,

Ceræ Flavæ, zoo veels genoeg is.

Maak het naar de kunst tot een pleister.

Indien men hier by doet

Argenti vivi ℥vij in *Terpentyn* toe
onzichtbaar toe gewreeven, wort het

Emplastrum de Ranis cum Mer-
curio.

Emplastrum Gratia Dei.

℞ *Ceræ novæ*,

Resinæ,

Sevi hircin. a ℥jv

Terebinth. ℥ij

Dit gesmolten zynde, doe daar by Poeder van
Ærug.

Mastich.

Oliban. a ℥ijj

Kout geworden zijnde, maak'er rollen van, die
het zonder Ærugo begeert, kan'er die afloaten.

Em-

Emplastrum de Labdano.

℞

Ol. Olivar.

Litargyr. aur. a ℥xxx.

Colophonix,

Res. claræ a ℥jv

Gumm. Ammoniac.

Labdan. a ℥jvss

Elemn. ℥ij

Styrac. Calam. ℥j

Rad. Irid. Florent. ℥ij

Baccar. Laur. excort.

Sem. Cumin.

Flor. Chamomill.

Melilot. a ℥jv

Herb. Sabinæ ℥j

Thym. ℥ss

Ol. Lilior. albor.

Anethin.

Chamomill.

Laurin. a ℥jss

M. F. S. A. Emplastrum.

Emplastrum Oxycroceum.

℞

Ceræ citrinæ,

Colophonix,

Picis navalis a ℥vj

Cro-

Croci opt. ℥j
 Gumm. Ammoniacy,
 Galbani,
 Mastichis,
 Myrrhæ,
 Terebinthinæ,
 Thuris a ℥ij

Maak het naar de kunst tot een Pleister.

Emplastrum Meliloti.

℞ Flor. Meliloti, *versch gedroogt*, ℥vj
 Herb. Absinthii,
 Majoranæ,
 Flor. Chamom. Romani,
 Farinæ Fænugræci,
 Bacc. lauri, *uit gepelt* zijj
 Rad. Cyperi rotundi,
 Iridis Flor.
 Spicæ Nardi Indicæ,
 Cassiæ lignæ,
 Sem. Amnios,
 Apii,
 Cardamomi min. *uit gepelt*,
 Styrcis Calamitæ a ʒv

*Doz hier by, naa dat ze zeer sijn gestooten en
 gesift zyn,*

E

Re-

Resinæ Pini,

Sevi Hircini,

Ceræ , *die nieuw is* , ℥ viij

*Naa dat deese zeer wel onder een vermengt
zijn , doe'er ten laastten by*

Gumm. Ammoniaci ℥x

Therebinthinæ ℥jss

Olei Spicæ ℥ij

Trifolii odoratii q. f.

*En meng ze dan ter deegen naar de kunst tot
een Pleister.*

Emplastrum de Mucilagibus.

℞ Olei mucaginum ℥vj
Gummi Ammoniaci,
Galbani,
Opoponacis.
Sagapeni a ℥ss

Crocii opt. ℥ij

Ceræ citrinæ , ℥xx

Terebinthinæ ℥ij

Maak het naar de kunst tot een Pleister.

Emplastrum de Savona.

℞ Gumm. Galban. dissol. ℥xviiij
Ammoni diss. ℥xix
Opapan. diss. ℥j

Ol.

Ol. Oliv. ℥^{xl}.Lithargyr. aur. ℥^{xxjv}

Ærugin.

Aristoloch. long.

Myrrhæ,

Mastic.

Oliban. a ℥^jThuris ℥^{ij}Bdellii ℥^j

M. F. S. A. Emplastrum.

Emplastrum Stichticum.

℞

Gum. Ammoniaci,

Bdellii a ℥^{ij}

Galbani ,

Myrrhæ ,

Olibani ,

Opopanacis, *die gesmolten is,*

Rad. Aristolochiæ longe,

rotundæ ,

Magnetis a ℥^jCaphuræ ℥^{ij}Ol. Hyperici a ℥^{xxjv}Laurini ℥^{ij}Lithargyrii auri ℥^{xvij}Terebinthinæ ℥^{iv}*Maak het naar de kunst tot een Pleister.*

Empl. Vesicatorium.

- ℞
 Cantharid,
 Ceræ citrin a ʒjx
 Resinæ,
 Therebinth.
 Picis naval. a ʒv
 Piperis alb. ʒiij
 Gum. Ammoniac.
 Galban. a ʒijß
 Ærugin.
 Rad. Pyrethri a ʒiv
 Euphorb. ʒij
 Ol. paxillum.
 F. S. A. Emplastrum.

DERDE

DERDE DEEL,

Bevattende de

CHYMISCHE GENEESMIDDELEN.

AQUÆ SIMPLICES,
GEMEENE WAATEREN.

- Aq. Cochlear.
Fænic.
Fl. Lavendul.
Tiliæ
Hyffop.
Majoran.
Meliff.
Menth.
Petrofelin.
Puleg.
Rof.
Ruth.
Sambuc.
Salv.
Tanac.

Distilleer deeze met zuiver water naar de kunst.

Aqua corticum Aurantium.

℞ Cort. Aurantium. rec. ℥vj
 Citri rec. ℥jv
 Sal. commum. ℥vij.

Laat ze trekken in een genoegzame quantiteit gemeenwaater agt of tien daagen, dan daar verder by doende een genoegzame quantiteit waater, destilleer het volgens de kunst.

Aqua Cinamomi Simplex.

℞ Cinamomi ℥xvij.
 Aquæ Hordei xcvj.

De Kaneel, van de sterkste zoort, gestoosen zijnde, giet daar het Gerste waater op, en destilleer het zoo lang, als het waater wit is: Want, klaar wordende, is 'et slap.

A Q U Æ S P I R I T U O S Æ.

G E E S T R Y K E W A A T E R E N.

Balsamus Embrionum ; Kinderbalsem.

℞ Cinnamomi acut.
 Nucist.
 Macis,
 Zinzibr.
 Caryophyll.

Gra-

AQUÆ SPIRITUOSÆ. 71

Granor. Parad.
Cubebæ.
Cardamom. aa ℥ij
Carpobals.
Galang. a ℥ß
Zedoar. ℥j.

Laat deeze bovenstaande Simplicia grof gestooten en gekneust werden. Neem dan verder

Fol. Salv.
Menth. crisp.
Meliss. aa Mj
Cort. Arant.

Citr. recent aa ℥j).

Giet hier op agt pinten van den besten Franssen wijn. Laat het 14 daagetrekken, en destilleer het naar de kunst.

Op de uitlevering van yder vyf oncen van het bovenstaande moet'er worden by gedaan

Julap. Rosac. ℥ß
Fol. Aur. N. 2
M.

Aqua Spirituosa Antepileptica.

℞ Fl. lil. convall. rec. ℥viii

Giet daar by sterke franse wijn 1v pinten. Laat ze daar vyf daagen in trekken, en dan door een glaazen kolf in een Waaterbat gedestilleere

72 *AQUÆ SPIRITUOSÆ.*

worden, tot dat de bloemen by naa droog zijn.

Noem dan,

Cinam. acut. ℥vj

Nuc. Mosc. ℥℞

Pip. long. ℥ij

Flor. Lavend. ℥j

Rorismarin. rec.

Stæchad, a ℥℞

Cubebar. ℥ij.

Rad. Dictamn. nostr.

Fraxinell. a ℥℞

Sem. Angelic. ℥v

Alles grof gestootten zijnde, laat ze in den voorgaanden gedestilleerden wijn trekken in een warme plaats vier daagen, en dan gedestilleert worden naar de konst.

Aq: Spirituosa Cinamomi.

℞ Cinamomi acutiss. ℥xviiij

Vin. optim. vier pinten.

Ciner. Clavellat. ℥ij

Laat het vier en twintig uren trekken, en destilleer het volgens de konst.

Aqua

Aqua Spirituosa Cochleariæ.

℞ Herb. cochlear. incis. cum toto sine
radicibus ℥xjv.

*Laat die gesneeden of gestampt, en daar by ge-
daan worden*

Vini Gallic. pint iij

Sal. Tart. ℥ß

*Destilleer die, tot dat er ontrent twee en een
halve pint oover komt.*

Aqua Quercetani.

℞ Herb. Menth. crisp.

Rad. Dictamn. alb.

Irid. Florent. a ℥j

Sem. Agni cast.

Rut.

Lactuc. a ℥vj

Terebinth. Venet. ℥jv

Vini albi Gallici ℥xx

*Destilleer het door een glaazen kolf naar de
konst.*

Aqua Spirituosa Rorismarini.

℞ Flor. Rorismarini ℥viiij

Vin. Gallic. pint ij

Destilleer die naar de konst.

Alcohol vini.

℞ Spir. vin. pint jv
Ciner. clavell. ℥ij

Laat se door een glaazen kolf worden oovergehaalt tot vyftien oncen; destilleer voorder tot nog dertig oncen, en bewaar het tot gebruyk.

Spiritus Aromaticus Oleosus.

of

Sal volatile Aromaticum.

℞ Cinamomi opt. ℥ij.
Flav. cortic. Arant.
Citri, die verschzjn
a ℥jß

Caryophyllor.

Macis,

Cardamon. min. ʒvj

Sal. tart. ℥ij
ammon ℥j

Laat dit zes daagen met twee pinten spir. vin. rectific. laeven staan digerveren, en trek daar dan door destillaacie af twee en twintig oncen.

Spiritus Carminativus Sylvii.

℞ Rad. angel. ʒj
 imperat.
 galang. a ʒjʒ
 Fol. rorismar.
 majoran.
 rut.
 basilicon.
 Flor. centaur. min. a ʒjʒ
 Bacc. laur. ʒiij
 Sem. angel.
 levistic.
 anis. a ʒjʒ
 Zingib.
 Nuc. Mosc.
 Mac. a ʒjʒ
 Cinam. acut. ʒvj
 Caryophyll. ʒj
 Flav. cort. aurant. ʒj
 Spir. vin. ʒxl

*Destilleer het door een glaazen Kolf naar de
konst.*

Bals:

Balsamus Dorialis.

℞ Bacc. laur.
 juniper,
 Castor.
 Euphorb.
 Caryophyll.
 Mac.
 Succin. flav.
 Gumm. Elemn.
 Galban a ʒvj
 Mastic.
 Myrrh.
 Styr: liq. a ʒj
 Lumbricor. terrestr. ʒiij
 Terebinth. Cypr. ʒxxiv
 Sp. vini rectificat. pint vj

D'Ingredienten grof gestooten, en in een Retort gedaanzijnde, doe dan de Sp: vini daar by, en stook het naar de konst, tot dat daar een klaare oly op dryft.

Acetum Destillatum, Gedestilleerde Azyn.

℞ Aceti Vini.
Destilleer het in een glaazen Kolf, tot dat 'er (de Phlegma eerst afgetrokken, en een andere Ontfanger daar aan gehegt zijnde) de zuure geest over gaat.

Spi-

Spiritus Vita.

- ℞ Rad. Calami arom. gedroogt,
 Cyperi rot. a ʒij
 Galangæ, ʒj
 Angelicæ, ʒß
 Flaved. cort. Aurant. die versch zijn.
 Citri, die versch zijn.
 ʒjv of gedroogt ʒj.
 Herb. melissæ,
 majoranæ,
 rorismar. a ʒß
 Flor. lavend. gedroogt ʒij
 rorismar. met zout inge-
 legt, ʒjv
 Sem. cardam. min. uitgepelt.
 Caryophyllor. a ʒß
 Macis ʒij
 Cinam. ʒij

Stoot die tot een grof poeder, en laat ze in acht pinten Spiritus Vini digereeren; welke Spiritus men daar naa door de destillaacie tot vier pinten toe moet afrekken.

Spiri-

Spiritus Matricalis.

- ℞ Rad. Valerian. ℥B
 Mastich,
 Myrrh,
 Oliban,
 Succin. el. a ℥ij
 Castor ziiij
 Sal. Ammon. ℥j
 Calc. viv. ℥iiij

Laat dit t'zaamen trekken met jv pinten Brandewijn agt daagen lang, en dan gedestilleert worden naar de kunst.

Spiritus Cochlearie.

- ℞ Fol. cochlear. ℥LXXII
 Gestampe zijnde, doe daar by
 Spir. vin. vier pinten.
 Ciner. Clavellat. ℥ij

Laat dit naar de kunst gedestilleert worden tot twee pinten.

Spiritus Liliorum Convallium.

- ℞ Flor. Lilior. convall. ℥viiij
 Sp. vin opt. pint ij

Digereert en distilleer bet naar de kunst.

Spi-

Spiritus Menthae.

℞ Menth. crisp. ℥xvj
 Sp. vin. opt. pint ij
Destilleer het als booven.

Spiritus corticum Aurantium en Citriorum.

℞ Flaved. cort. Aurant. versch ℥vj
 Spir. vin. pint vj
Laat dit door een glaazen kalf oovergehaalt worden tot de helft.

Spiritus corticum Citri

Wort gemaakt op de zelve manier.

ACETA; AZYNNEN.

Aqua vel Acetum Prophylacticum

℞ Rad. Angelic.
 Zedoar. a ℥j
 Pætafit. ℥ij
 Herb. Meliss.
 Scord. a. ℥iiij
 Rut. ℥ij
 Fl. cort. Cirr. ℥jß
 Nuc. Jugland. immaturar. ℥xxjv
Gesneeden en gestooten zijnde laat het ogt daagen in zes pinten Wijn Azijn digereeren, en destilleer het dan naar de konst.

Ac-

80 *ACETA & OLEA DESTILL.*

Acetum Squilliticum.

℞ Rad. Squillæ fīccat. ℥iij
Aceti. acerrimi pint j.
Laatse digerenen volgens gewoonte

*Acetum Calendule, en
Sambuci.*

Worden geprepareert, als booven.

Olea per Destillationem.

Absinthii,
Anethi,
Anisi,
Bacc. Juniper.
Carcī,
Caryophyllorum,
Ceræ,
Cinamomi,
Cort. Aurantium,
Citriorum,
Fæniculi,
Guajaci,
Laterum of Philosophorum,
Ligni Rhodii,
Macis,
Majoranæ,
Menthæ,

Ori-

Origani Cretici,
 Rosmarini,
 Rutæ,
 Sabinæ,
 Salviæ,
 Sassafras,
 Spicæ,
 Succini,
 Terebinthinæ.

D'Oolien uit houten, kruiden, vrugten en zaaden worden, naa de de stillaacie, afgescheiden van de waateren.

Tinctura Absinthii.

℞ Summit. Absinth. sicc. ℥jv
 Spir. vin: pint iij

Laat dit trekken driemaal vier en twintig uren.

Tinctura Aloës.

℞ Aloës Socotrin. ℥ij
 Spir. vin. rectific. pint j

Laat dit trekken tot een Tinctuur.

Tinctura Antasthmatica.

- ℞ Mell. optim. ℥jv
 Extr. succ. Liquir. ℥j
 Opii,
 Flor. Benzoin a ℥j
 Ol. Anif. ℥ss
 Sal. Tartar. ℥ss
 Spir. Vin. rectific. pint. jss

*Laat dit zaamen twee of drie daagen trekken,
 en by de afgegoote Tinctuur doen*

Tinct. Croc. ℥ij

Tinctura Antinephritica.

- ℞ Rad. Rhabarb.
 Liquirit. aa ℥j
 Zingiber.
 Galang. a ℥j
 Lign. Nephritic. ℥ss
 Cass. fistul. ℥ij
 Sem. Levist.
 Dauc. vulg.
 Petrosel. Maced. a ℥ij
 Macis,
 Croc. a ℥jss
 Milleped. ℥ss
 Opii crud. ℥ij

Sal.

Sal. Tartar. ℥j
 Spir. Juniper. Colonienf.
 Vin. Rhenan. a pint jß

*Laat het Lign. Nephrit. met de helft van't Sal
 Tart. alleen, en de zaaden meede ieder met
 een gedeelte van den Rhynfchen Wijn trekken
 eenige daagen; en naaderhant d'andere
 middelen daar by gedaan worden.*

Tinctura Affe Fœtida.

℞ Aff. fœtid. ℥ijj
 Sal. tart. ℥ß
 Alcohol via. pint j.

*Laat dit trekken vier of vyf daagen, tot een
 Tinctuur.*

Tinctura van Banilles.

℞ Banilles ℥jß
 Spir. vin. gerectificeert ℥xij.
Laat dit uittrekken naar de kunst.

Tinctura florum Benzoin.

℞ Flor. Benzoin. ℥j
 Alcohol. vin. ℥xij
Laat naar de kunst trekken tot een Tinctuur.

Tinctura Bezöardica.

- ℞ Rad. Valerian.
 Petasit.
 Angel.
 Imperator.
 Herb. Scord.
 Menth.
 Rut. a ʒj
 Sem. Levist.
 Cumin.
 Anis. a ʒij
 Cardam. min.
 Cubebar. a ʒʒ
 Caryophyll.
 Nuc. Mosc. a ʒj
 Lign. Sassafr.
 Cort. Aurant.
 Citrior. a ʒüj
 Spir. vin. pint viij
 Sal. Tartar. ʒij
- Laat dit zaamen warm trekken twee of drie daagen, en destilleer daar de helft van. Zet op dezen oovergehaalden Geest.*
- Rad. Contraj. ʒj
 Angel.

TINCTURÆ.

85

Imperat.

Valerian.

Petasit. a ʒvj

Croc. ʒj

Tinct. nostr. Myrrh. ʒij

Res. Guajac. ʒj

Sal. Tart. *wel gecalcineert* ʒij

Trek dit naar de kunst uit tot een Tinctuur.

Tinctura Cantharidum.

℞ Cantharid. ʒj

Spir. Nitr. ʒij.

Laat hier in de Cantharid. oplossen, en doe daar dan by

Spir. vin. *oovergebaalt* ʒvj

Maak die tot een Tinctuur.

Tinctura Catechu.

℞ Succ. Catech. ʒjv

Sp. Vin. *pint* jʒs

Laat het naar de konst trekken.

Tinctura Castorei.

℞ Castor. opt. ℥jss
Liq. Tartar. ℥ij

Laat dit vier en twintig uren met malkanderen digereeren, daar naa daar by doende

Alcohol. vin. pint j.

M.

Tinctura Cinamomi.

℞ Cinamom. opt. ℥ij
Sp. vin. pint. j

F. S. A. Tinctura.

Tinctura Croci.

Wort gemaakt op de wijze als boven.

Tinctura Gentianæ.

℞ Rad. Gentianæ ℥ij
Spir. Vin. pint j.

Laat dit trekken tot een Tinctuur.

Tinctu-

Tinctura Hyperici.

℞ Flor. Hyperici, *nog niet heel oopen*, ℥jv
 Doe daar by Spir. vini rectific. ℥xvj en laat het zes daagen in een Fiool op zant trekken.

Tinctura Gialappæ.

℞ Resin. Gialapp. ℥j
 Alcohol. vin. ℥xxiv.
 Laat dit trekken, en gemaakt worden tot een Tinctuur.

Tinctura Gummi Ammoniaci.

Wort gemaakt, als de Tinctura Assæ foetidæ.

Tinctura Ligni Colubrini.

℞ Lign. Colubr. ℥ij
 Sal. Tart. ℥ij
 Spir. vin. pint j
 Laat dit twee of drie daagen trekken, en de Tinctuur afgegooten worden.

Tinctura Millepedum.

- ℞ Milleped.
 Liq. Nitr. a ʒij
 Spir. Vin. rectific. ʒxij
Laat ze trekken agt of tien daagen.

Tinctura Myrrhæ.

- ℞ Myrrh. opt.
 Ol. Tart. per deliquium a ʒij
*Laat ze zaamen trekken in een fles, gezet in
 heet zant, tweemaal vier en twintig uren,
 doe'er dan by*
 Alcohol Vini Pint. j
*Laat dit zomtjits eens omgeroert worden, en zoo
 weer tien daagen trekken tot een Tinctuur.*

Tinctura Opii.

- ℞ Extr. Opii ʒjss
 Spir. Vin. pint j
Laat het trekken naar de konst

Tinctura Theriacalis.

- ℞ Rad. Angel.
 Zedoar,
 Contraj. a ʒj

Fol.

TINCTURÆ.

89

Fol. & summit. Rut.

Fl. Rorismar.

Cort. Citr.

Aurant. a ʒjß

Laat het grofjes gestooten , en daar naa zes daagen in vier pinten Brandewijn digereeren , en dan daar van ʒ XL gedestilleert worden.

Trek dan daar in

Theriac. nostr. ʒ v

Laat het vogt , dikwils zijnde omgeschudt , ten laastten doorgegooten , en tot gebruik bewaart worden.

Elixir Proprietatis.

℞ Tinct. Aloës,

Croc.

Myrrhæ van elx even veel.

Laat deeze Tinctuuren eenige uren onder een gemengt staan , en zoo gehouden worden voor Elixir.

Elixir Salutis Anglicum.

℞ Rad. Helen. sicc.

Raf. lign. Sassafr. a ʒij

Scm. Anis.

Fœnic.

F ʒ

Co-

Coriandr.

Rhei cl. a ʒj

Scammon. ʒß

Fol. Sem. ʒjv

Prun. Catharin. cum nucleis con-
tus. ʒvij

Spir. vin. opt. pint jv

*Laat den Scammonium met een bequaam ge-
deelte van den Brandewijn alleen, en met den
anderen Brandewijn d'andere middelen uit-
getrokken, op 't laast de Catharyne Pruimen
daar by gedaan, en dit zoo tot een Elixir ge-
maaks worden.*

Elixir Vitæ.

℞ Ros. rec. sale condit. ʒ xvj

Sp. vin. opt. pint ij

*Laat het twee daagen en twee nagten in de warm-
te uittrekken, en destilleer het met een zagt
vuur. Hang in den bals van den Helm*

Ambr. gris. ʒß

Mosc. Orient. ʒß

*Neem dan deezen overgehaalden Geest, en laat
daar in warm uittrekken*

Lign. Aloes opt. ʒß

Flaved. cort. Arant. ʒj

Limon. ʒjß

*En trek het uit tot een Elixir.**Resina*

Resina Jalappæ.

℞ Rad. Jalappæ resinosa. ℥xij
 Sp. Vin. pint. iv

Digereer dezelve naar de konst; pers het uit, en doe het uitgeperste in een kolf. Destilleer den Brandewijn byna af, zoo zult gy den Hars op den gront vinden, dien gy zult droogen en bewaaren tot gebruik.

Resina Scammonii.

Deeze wort gemaakt op de zelve wyze, als de Resina Jalapp.

S A L E S F I X I
 V A S T E Z O U T E N.

Sal. { Abfinth.
 { Card. Bened.
 { Scord.
 { Stipit. Fabar.

Deeze kruiden moeten gedroogt en tot aschen verbrant worden, uit welke men met warm watter een loog maakt, welken gefiltreert zijnde men op een kool vuur uitdampen zal tot een zout. Om dit nu zuiverder en witter te maaken,

92 *PRÆP. EX CORNU CERVI.*

ken, men 't uitgedampte zout in een smeltkroes weer Calcineeren moet, in waater smelten, en filtreeren, als vooren. En zoo volgens de konst doen CrySTALLIZEEREN en verzaamelen.

PRÆP. EX CORNU CERVI.

BEREIDINGEN VAN HARTSHOORN.

Cornu Cervi Philosophice Præparatum.

℞ *Corn. Cerv.* de toppen ontrent een hantsbreet.

Hang deezze met een netje in den Helm, onder 't destilleren van Goeftryke Waateren, of Geesten, tot dat de Hartshoorn tot een brokkelig weezen gebracht wort.

Cornu Cervi Spiritus;

Sal;

Oleum.

℞ *Corn cerv.* in kleine stukjes gebroken zoo veel, als gy wilt.

Laat dezelve in een steene Retort, die groot genoeg is, gedaan werden, opdat zy de helft daar in vervulle; zet dan den Retort in 't zant, en luteer daar een Ontfanger aan, die wijt genoeg is; destilleer'er dan de vloeibaare deelen af, en het vuur by trappen vermeerdert hebbende, zullen 'er opklimmen slymig waa-

waater; geest, en vlugtig zout; daar zal ook Ooly uit oovergaan; welk voornoemt vlugtig zout met d'andere vogt, (die van den stinkenden Ooly door een Scheiglas afgescheiden is) gemengt zijnde, met Poeder van gebrande beenen in een hoo gen Kolf, op 't zant al destilleerende zal gerectificeert worden, waar naa men dan het vlugge zout met den Geest vermengen, of elk byzonder bewaren kan.

De stinkende Oolie kan alleen bewaart worden.

't Overblyfzel kan bewaart worden om te calcineeren.

Flores Benzoin.

℞ Benzoin. van de beste, tot een poeder gestooten iv deelen.

Arenæ j deel.

Vermengt zijnde, laat'er uit een steenen pot (op't fatsoen van een kolf gemaakt, waar op een Pyramidale wijzen digte tregter van Papier gezet is) door een klein vuur een sublimatie geschieden; zoo zullender naa verloop van een half uur de Bloemen beginnen op te klimmen, die men alle half uuren met een vee-dertje moet verzaamelen.

SUCC.

94 *SUCCINATA & SALINA.*

S U C C I N A T A.
BEREIDINGEN VAN ZOUT.

Succini Spiritus ;
Olëum ;
Sal.

℞ Succin. q. s.
Distilleer en behandel dien op de zelve wyze ,
als van den Hartshoorn gezegt is.

Tinctura Succini.

℞ Succin subtiliss. pulv. ℥jv
Flor. sal. Ammoniac. ℥jß
Alcohol. vin. ℥xl
Laat de zelve naar de konst in warm zant een be-
hoorlyken tyt digereeren, het zelve dikmaals om-
roerende.

S A L I N A.
BEREIDINGEN VAN BRANTSTEEN.

Spiritus Salis simplex.

℞ Sal. dat wit, en in de keuken gebrui-
kelijk is. ℥xxjv
Tichelsteenen, die fyn gestooten zyn, ℥LXXij
Doe deezē, i'zaamen wel vermengt, in een stee-
nen Retort, datze daar mee tot de helft vol
wort, naa dat'er een wyde Onsfanger aan
gevoegt is, laat eerst met een spaarzaame
bant

SALINA & TARTAREA. 95

hant wat vuur daar aan gebragt worden, dat men, als 't slymig waater weg is, moet vermeerderen, tot dat de Geesten als wolkendaar uit altemaal overgekoomen zyn. Schei dan den Geest door rektifikaacie voorts van zyn Phlegma.

Spiritus Salis dulcis.

℞ Spir. sal. van zyn Phlegma wel gezuivert ℥iij
Spir. vin. rectific. ℥ix

Laatze door een glazen Helm volgens de konst gedestilleert worden.

TARTAREA. BEREIDINGEN VAN WYNSTEEN.

Sal. fixum Tartari.

℞ Tartar. raauw, dog fraay wit, q. p.
Den zwarten klomp, die naa de destillaacie van den Wynsteen in een Retort overgebleeven is.

Laat den raauwen wynsteen, ten minsten in een papieren huisje beslooten, in een Pottbakkers oven door den heeten weerslag des vuurs, dog den zwarten klomp, zoo bloot onder de gloeyende koolen uitgebrant worden, tot datze zig wit vertoonen. Maak dan hier uit door warm waater (dat men daar op gieten moet) een Loog. Filtreer dien, en laas dien, in een glazen of aarden vat oovergegoosen zijnde, uitdampen, tot dat

dat alle vogtigheit verteert is; dan zal op den gront het witte zout verblyven.

Indien men dit in een glaazen vat doet, en eeni-
daagen in een kelder voor de bloote lugt oopen
stelt, zal het smelten, en aldus ons verschaf-
fen den

Oleum Tartari per Deliquium
of

Liquor Tartari.

CrySTALLI Tartari.

Neem gepoederden Witten Rhynschen Wynsteen, die eenige reizen gewasschen is zoo veel, als gy begeert; laatsse met het waater opkooken. Gietze door, zetse 's nagts in koude, zoo zullen de Krystallen aan de zyden van den pot blyven hangen, welke gy zult vergaaderen, en droogen.

Tartarum Vitriolatum.

Neem Olëum Tartari, die per deliquium ge-
maakt en gefiltert is, zoo veel gy wilt, doe
dien in een wyde Fles, of verglaasde Kom,
drup daar allengskens half zoo veel Ol. Vitr.
in, zoo zal het terstont in een witagtige
stofte neervallen, het overige vogt zult gy dan
op een zagt vuurtjen uitdampen tot de droogte
van zout, en bewaaren het.

Cre-

Cremor Tartari.

℞ Tartar. Rhenan. alb. q. p.
*Die eenige reizen afgewasschen is. Kook dien op een zagt vuurtje in een verglaasden pot, tot dat 'er zig een dun vliesje booven op vertoont, 't welk met een houtse spaantje afge-
 ligt moet worden, en op een klad-papier gedroogt, en, gestooten zijnde, in een Fles bewaart.*

Tinctura Tartari.

℞ Tartar. Rhenan. ℥jv
 Nitr. puriss. ℥ij
*Meng het, sijn gestooten zijnde, onder malkanderen. Doe het in een smeltkroes, en Calcineer het. Doe daar by
 Sp. Vin. rectific. pint jss
 Digereer het naar de konst tot een Tinctuur.*

Tartarus Emeticus.

℞ Crystall. Tart. ℥jss
 Croc. Metallorum ℥ss
*Alsse tot een Poeder gemaakt zijn, doeze in genoegzaam reegenwaater kooken, tot dat 'er een huideke op komt, kleins het dan
 G door*

98 *A M M O N I A C A.*

door een dubbel vloei-papier, en stel het, in een glas bestooten, op een koude plaats om Crystallen te schieten.

A M M O N I A C A.

BEREIDINGEN van AMMONIAK-ZOUT.

Spiritus Salis Ammoniaci.

℞ Sal. Ammoniac.

Tart. a ℥xij

Naa dat elk byzonder tot Poeder gebragt is, en dan weer zaamen in een kolf vermengt, doe daar schielijk by gemeen waater ℥xxiv Het glas aanstonts wel toegeslooten zijnde, destilleer het met zagt vuur, tot dat'er ℥xiv oovergegaan zijn, en dat het zout in den Helm begint te smelten.

Het zelve moet ook gemaakt worden met leevende Kalk op deeze wijze.

℞ Sal. Ammoniac. ℥vij

Calc. viv. ℥vij

Aq. pluvial. ℥xxx

Giet het waater eerst op de Kalk, en doe het Sal. Ammon. daar by, en destilleer het, als vooren.

*Flores salis Ammoniaci, sive sal volatile
Ammoniaci siccum.*

℞ Sal. Ammon.
Ciner. clavellat. a ʒ viij

*Doe dit in een Kolf. Leg daar een Ontfan-
ger voor, en stook in's begin met zagt en naa-
derhant met sterker vuur, tot geen Flores
meer opklommen.*

N I T R A T A
BEREIDINGEN VAN SALPEETER.

Spiritus Nitri.

en Nitri Dulcis.

*Wort op de zelve wijze gemaakt, als
Spiritus Salis en
Spiritus Salis dulcis.*

Lapis of Sal Prunellæ.

*Neem een goet deel Salpeeter, laat die in een
kroes smelten, werp daar dan allengskens
een weinig Flores Sulphuris in, tot dat
de Salpeeter van zijn onzuiverheit gerei-
nigt, en zoo klaar, als waater, is. Gietze*

dan in een koopere bekken; of scheidt die uit met den keetel van een Tabaks pijp, en laat ze by droppelen op een steen vallen; zoofstaat het sierlijker in nuw glas. Dog zommigen kookten dezelve naa het uitgieten in schoon waater, om in Krystallen te doen schieten, die men dan in heet waater smelt, en door een vloeipapier laat loopen, er op een koude plaats te krystallizeeren zet. Die smelten zy dan wederom in een kroes, en zuiverenze met zwaavel, 't welk zy ten minsten tot drie reizen berdoen. Dit wort Sal. Prunellæ; Nitrum tabulatum, purificatum; Crystallum minerale, &c. genoemd.

Sal. Polychreston.

℞ Nit. Puriss.
Sulph. a ʒ ij

Wryfze fijn onder een, doeze in een gloeyende Smeltkroes, en laat het gloeyen, tot dat'er een graauw Poeder ooverblyft. Smelt dit Poeder in heet waater. Filtreer het, en droog het, zoo zal 'er een wit Poeder ooverblijven.

Sal.

Sal Nitri Fixum.

℞ Nitr. Purissim. ℥viiij
*Smelt de zelve. Gesmolten zijnde, werp
 daar by beurten in eenige stukjes houtskool
 zoo lang, tot dat het niet meer desoneert.*

Liquor Nitri fixi.

*Neem het boovenstaande Zout, stel het in een
 vogtige kelder, op de wijze als de liquor
 Tartari.*

S U L P H U R E A

B E R E I D I N G E N V A N Z W A A V E L.

Balsamus Sulphuris Anisatus.

℞ Flor. Sulphur. ℥j
 Ol. Anif. ℥viiij
*Laatze zaamen zoo lang warm staan trekken,
 tot datz' een bequaam Tinctuur hebben.*

*Balsamus Sulphuris Juniperatus;
 Succinatus;
 Therebintinatus;
 Linatus;*

Zullen gemaakt worden op de zelve manier.

Balsamus Sulphuris Rulandi.

℞ Ol. Amigd. dulc. ℥vj
 Sal. Tartar. ℥ij
 Flor. Sulph. ℥j
 Caphur. ℥j

Laat deeze op de zelve wijze gemaakt worden, als de Balf. Sulph. Linatus, den Kamfer daar op't laaft bydoende.

Flores Sulphuris.

Neem geele Swaavel (leevende is beter) die van haar unilgheit gezuivers is, zoo veel als gy begeert, doeze in een Sublimecrpot, en sublimeerze in 't zant, 't welk ook met twee postten op elkanderen kan geschieden.

Oleum Sulphuris per Campanam.

℞ Sulphur. q. p.

Doedien in een gemeenen Smeltkroes, of aarde potje, zet die in een glaazen of verglaasden schootel. In den brant gesteecken zijnde, zet daar een glaazen Klok oover heen; zoo zal d'Oolie daar langs loopen. Als de zwaavel verbrant is, doe, als vooren.

Bal-

ANTIMONIATA.

BEREIDINGEN VAN ANTIMOONIE,
of
SPIESGLAS.

Tinctura Antimonii.

℞ Antimon. crud. ℥ij
Tartar. crud. ℥vj

Yder alleen fijn gestooten , en dan door een gewreeven , en met kleine quantiteit in een gloeyende kroes geworpen zijnde , laatzc volgens de konst drie uren gloeyen , en dan , nog heet zijnde , gestampt worden , en gedaan in een Fiol waar in drie Pinten Alcoholis. Laat deeze volgens de konst agt daagen digereeren.

Tinctura Metallorium.

℞ Regul. Antimon. Martial. ℥ij
Stann. Anglic.
Cupri Japonic. ʒj.

Neem een Smelzkroes ; stel dien in het vuur ,

104 *ANTIMONIATA.*

vuur, tot dat hy gloeit. Doe dan den Regulus daar in. Gesmolten zijnde doe daar by het Kooper en het Tin. Laat dat onder een smelten. Giet het uit naar de konst. Neem dan van deeze Massa ℥j. Meng daar onder Gerafneerde Sal. Nitr. ℥xij. Stoot het wel onder een; en werp het by beurten in een gloeyenden Smeltkroes, en laat het zoo lang branden, tot dat het wederom te gelijk tot een Massa wort, die naar den blaauwen en groenen helt. Dit zoo volbragt zijnde, neem het uit den Smeltkroes. Warm zijnde, stoot het, en doe het in een Fiool, daar op gietende Alcohol. vin. pint j. Laat het 14 daagen digereeren, 's morgens en 's avonts wel omroerende.

Aqua Benedicta Rulandi sive Vinum Emeticum.

℞ Croci Metallor. ℥ß
Vin. Hispanic. ℥xij.

Laat dit in een glas drie daagen lang digereeren. Giet het daar naa zagtjes af, en bewaar het tot gebruik.

Antimonium Diaphoreticum.

℞ Antimon. crud ℥viiij.
Nitr. Puriss. ℥xxiv

Pulverizeer ieder alleen. Naaderhant doe deeze stof, ondermalkander gemengt zijnde, by beurte in een gloeyende Smeltkroes, en detoneer dienaar de konst, en calcineerze een half uur. Gegloeit zijnde, doe die in schoon waater zoo lang, tot dat alle scherpheit afgewasschen is.

Nitrum Antimoniatum.

Neem het waater, waar mede de Antimon. alsboven, is afgewasschen, en rook het uit, tot dat daar een vlies opkomt, en laat Kristallen schieten naar de konst.

Regulus Antimonii Stellatus.

℞ Tartar. crud.
Antimon. crud. 2 ℥vj

Doe deeze, wel gemengt zijnde, by beurten in een gloeyenden Kroes. De stoffe daar in zijnde, dek die met een teegel toe, vermeerder dan het vuur van onderen van booven, tot dat de stof geheel vloeibaar is, werp daar

106 *ANTIMONIATA.*

dan kleine stukjes Salpeter in tot $\mathfrak{z}\mathfrak{v}$. Dit gedaan zijnde, wort de Kroes mitgenoomen, en daar ragtjes toegen geslagen. Andere gieten het oover in een Vijzel, of in een Conus Fusorius. Zoo zal de Regulus naar den gront zakken.

Regulus Antimonii Medicinalis.

\mathfrak{R} Antimon. crud. $\mathfrak{z}\mathfrak{v}$
 Sal. Tartar. $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$
 Sal. commun. gedroogt $\mathfrak{z}\mathfrak{iv}$

Stoot en zifts dit door een; doe het dan in een gloeyende Kroes, als booven, en laat het een groot quartier vloeyen, altemet met een gloeyende Tabakspijp omsroerende; en geen klonters gewaar wordende, giet het in een warm gemaakten Vijzel, en klop daar tegen, dat de Regulus naar den gront valle. Kout geworden zijnde, worden de Scorix daar af gescheiden, en de Regulus in waater opgekookt, en tot zijn gebruyk bewaart.

Deze Scorix in waater opgekookt en gefiltreert zijnde, kan men daar van maaken het Sulphur Auratum, als boven gezegt is van de Croc. Metallor.

Hepar

Hepar Antimonii.

℞ Antimon. crud.
Nitri puri a ℥iv

Doe deeze, wel gepulverizeert zijnde en onder een gemengt, allengskes in een gloeyenden smeltkroes. Laat de stof, die dikwils omroerende, een quartier uurs staan gloeyen, tot datze de koleur van leever of kastanje bruin heeft.

Crocus Metallorum.

℞ Hepar. Antimon. ℥ij
Aq. pur. pint ij

Kook deeze in een verglaasden Pot een klein half uur. Laatze, nog heet zijnde, volgens de konst, door een Papier filtreeren. Het eerste door gelekte waater weg genoomen zijnde, wort op de voorgemelde stof zoo lang heet waater gegooten, tot dat men op de tong geen scherpheit gewaar wort. De stof, in het Filter gebleven, gedroogt zijnde, is de Operaacie volbragt.

Sul-

Sulphur auratum Antimonii.

Giet in dit eerst doorgelekte waater druppels wijze gedestilleerden Azijn zoo lang, als gy den Swaavel naar den gront ziet zakken. Dit wort gefiltreert, en, als de Crocus met heet waater afgewassen is, naaderhant gedroogt, is de Operaacie volbragt.

Vitrum Antimonii per se.

℞ Antimon. tot het fijnste Poeder gemaakt, ℥ viij

Brant het uit in een onverglaaude aarde pan, eerst eenige uren lang oover een klein vuur, tot dat de rook daar van begint opte houden, algestadig met een heete Tabaks pyp omroerende, opdat het niet klontere. Vergroot dan het vuur, tot dat de pan gloeyend werde, en het in een graauw Poeder verandere. Smelt het in een Smeltkroes, tot dat het gelijk als wasch vloeit. Giet het daar naa op een warme plaat, en laat het allenks kout worden, en bewaar het tot gebruik,

Regu-

Regulus Antimonii Martialis.

Neem gezuivert vylzel van Staal ℥iv . Gloei dat ter deegen in een Smeltkroes ; doe daar dan by grof gestooten Spies glas ℥viii . Smelt dit zaamen , en , gesmolten zijnde , doe daar Salpeeter by ℥ij . en laat dat zoo een heel uur op een sterk vuur vloeyen. Giet de stof daar naa in een komme , en laat de kom een weinig geschud worden , opdat de Regulus alzoo naar den gront zinke ; welken , kont geworden zijnde , men van de Scoria afscheit. Deezen Regulus doet men weer in een kroes , daar allengskens een weinig Salpeeter bydoende. 't Welk volbragt zijnde , kan men de Scoria daar beeter van afscheiden. Ten laatsten giet men den Regulus weer in een kom , alwaar men ze dan zoo lang laat blyven , tot dat hy teenemaal kont geworden is.

Butyrum Antimonii.

℞ Antimon. crud.

Mercur. sublimat. corrosif. a q. p.

Vermengze wel onder malkanderen in een steenen

110 *ANTIMONIATA.*

nen mortier, en laatze destilleeren door een glaazen Retort met een wijden Hals op 't zant. Door vervolg van al sterker graden van vuur zal 'er vogt of booter van Spiesglas, dat ys gelijkt, van koomen, indien deeze stremt in den Hals, of in't begin van den Ontfanger, zoohou'er een gloeyende kool zeer voorzigtelyk by, opdat die smelte, en die geen digte verstoppinge daar maake; rectificeer dan den ingekoomen vogt door een glaazen Retort.

Cinnabaris Antimonii.

Dit verkrijgtmen naa de destillaacie van den Butyrum Antimonii, indien men't ook eenige uren lang een sterk vuur booven en onder, naamentlyk door 't zant, geeft: Want zoo zal de Cinabar opuliegen, en aan de kanten, ook in den hals van den Ontfanger aanzetten.

Bezöardicum Minerale.

℞ Butyri Antimonii q. p.

Giet 'er genoegsaame quantiteit van gerectificeerden Spiritus Nitri op, tot dat de opzicdinge ophoest. Doe dan dit mengzel wisdampen

ANTIMONIATA. 111

pen, tot dat het droog is ; het welk men daar naa in een smeltkroes gloeit , tot dat'er geens meer waazem uit komt , en de stof heel wit wort , die men moet afzoeten met warm waater , opdat die t'eenemaal zonder smaak zy.

Pulvis anti-Hecticus Poterii.

℞ Reguli Antimon. Stellat.

Stann. opt. a ʒiv

Laat deeze in een smeltkroes wel onder een vloejen. Giet die dan in een Conus volgens de konst. Kout geworden zynde wrijf hem toe sijn Poeder , daar by doende zoo veel sijn gestooten Poeder van Salpeeter ; en Calcineer het naar de konst , naaderhant met warm waater afzoetende en droogende , als de Antimon. Diaphoretic.

Antimonium Diaphoreticum Martiale.

℞ Regul. Antimon. Martial. ʒiij
Nitr. puriss. ʒix.

Dit boovenstaande wort op de zelfde wijze geprepareers , als de ordinaare Antimon. Diaphoretic.

Flores Antimonii Rubri.

℞ Antimon. crud.

Sal. Ammoniac. a ʒ iv.

Stoot deeze ieder apart fijn, en meng ze dan wel onder een, en doe ze in een steenen Kolf met een glaazen Helm daar op gezet, en dan volgens de konst met een vuur van de derde graat sublimeeren. Kont geworden zijnde, bewaarze tot gebruik,

M E R C U R I A L A.

BEREIDINGEN VAN QUIKZILVER.

Mercurius vitæ.

℞ Butyr. Antimon. q. v.

Laat deeze druppels wyze in schoon reegen waater vallen, dan zult gy een sneeuwit Poeder zien neer zinken. Dit moet volgens de konst afgezoot en gedroogt worden.

Lotio Mercurii.

Wassching van Quicksilver.

℞ Mercur. viv. q. v.

Wassch dien met Azijn, een weinig laauw zynde. Daar naa, door een leer geperst, bewaar het tot gebruik.

Amalgama Foviale.

℞ Stann. limat. ℥j
Mercur. purificat. ℥iv

Meng dit in een steenen of glaazen vyzel, tot dat het onder een gemengt is, als een Amalgama.

Turbith Minerale.

℞ Spir. five Ol. Vitriol. ℥ij
Mercur. viv. ℥j

Laat dit twaalf uren volgens de konst digereeren, en stook dan den opgegooten Oolie af, door een glaazen Retort, tot dat het droog is. D'afgestookte Liquor zal tot tweemaal toe daar op gegooten worden. D'overgebleeve witte stof in het Retort zal volgens de konst met warm waater afgezoot werden, tot dat men

H

zies

114 *MERCURIALIA.*

ziet, dat het sneeuw wit Poeder in een geel verandert; 't welk, gedroogt zynde, bewaar tot gebruik.

Cinnabaris Officinalis.

℞ Sulphur. opt. ℥ij
Smelt dien in een aarde pot. Doe daar al roerende onder Mercur. viv. ℥vj. en roer dat op een zagt vuur zoolang, tot dat de Mercurius niet gezien wort. Deeze zwarte stof wort in een steene sublimeer vat gedaan, en gesublimeert volgens de konst.

Aqua Divina Fernelii.

℞ Mercur. sublimat. ℥ij
Aq. Rosar. ℥xvj.
Meng het, en bewaar het tot gebruik.

Mercurius sublimatus corrosivus.

℞ Mercurii crud. q. p.
Ontdoeze met genoeg genercus Sterk waater. Laat daar naa het sterk waater oover een zagt vuur uitwaazemen, tot dat het poeder droog wert. Vermeng daar by eeven veel gemeen Zout, dat tot knappens toe uitgerookt is, su-
bli-

MERCURIALIA. 115

blimeerze dan met malkander oover een sterk vuur, tot dat de Quik als een Sublimaas zig in de Fiool vertoont.

Mercurius sublimatus dulcis.

Zoete gesublimeerde Quik.

☿ Mercur. sublimat. corrosiv. ℥iv
viv. ℥iij.

Wrijfze in een steenen Mortier, tot dat de leevende Quik t'eenemaal verdweenen is. Doe dit Poeder in een glaazen sublimeer Fiool, die op't zant gestelt wort. Stook in't begin daar onder een klein vuur, 't welk gy allengskens moet vermeerderen, tot dat de Mercurius zig aan den Hals van uw Fiool vertoont. Alles kont geworden zijnde, breek uw Fiool, en schei den Mercurius, die in den boovensten Hals van uw Fiool hangt, van zijne vuiligheit. Dezen gezuiverden Mercurius zal men wederom pulverizeeren, en nog eens of tweemaal op de voorsz. wijze sublimeeren, tot dat die zijne scherpte verlooren heeft, en als dan tot het gebruik bewaaren.

*Mercurius præcipitatus albus.**Witte ondergebleeven Quik.**R* Mercur. crud. ʒj *Aq. fort. die zeer kragtig is, ʒij*

Stelze op een warme plaats, tot dat de Quik ontdaan, en t'eenemaal verdweenen is. Doe deezelz ontdoeninge by druppen onder sterken pekel, zoo zal 'er een wit Poeder neerflorten; dat men met warm waater dikwils moet afwafschien zoo lang, tot dat het al zyn scherpheit agter gelaaten zal hebben, en daar naa tusschen t'zamen gevouwene Papieren over een zeer zachte warmte opdroogen.

*Mercurius præcipitatus ruber.**Rode ondergebleeven Quik.**R* Mercur. viv. ʒj *Aq. fort. ʒij*

Laaze in een glaazen Fiool op het zant gebonden worden, tot dat de Quik ontdaan is, en daar naa over een sterk vuur indampen, tot dat de Quik roet geworden zal zyn.

S A T U R N I N A.

BEREIDINGEN VAN LOOT.

Saccharum, of Sal Saturni;

Zuiker van Loot.

℞ Ceruss. opt. q. p.

Als die fijn gepulverizeert is, doe' er gedestilleerden Azyn op, tot datze drie of vier vingeren onder staat. Laatze digereeren, tot dat d'Azyn zeer zoet is. Doe dan den Azyn, zagt afgegooten, door een klein vuur zoo lang uitdampen, tot dat de Suiker begint boovente drijven; en laas het naar de konst krystallizeeren.

Ustio Plumbi.

Branding van Loot.

℞ Plumb. plaotjes wyze zoet dan geklopt. q. p.

Sulph. q. f.

Laas het alles by beurten op malkanderen gestaa- pelt worden in een nieuwe steene pan. Steek het vuur dan daar op aan, en keer het brandende Loot met een yzeren spaatel om en om,

118 M A R T I A T A.

tot dat het eindelijk tot affchen verbrant is,
 't welke dikwils afgewaffchen, en ten laaftten
 opgedroogt moet worden.

M A R T I A T A.

BEREIDINGEN VAN STAAL.

Flores salis Ammoniaci Martiales.

℞ Croc. Mart. aper. ℥iv
 Sal. Ammoniac. ℥vij.

Laat het zeer lang onder een in een yzeren vy-
 zel geweeoven worden. Doe het in een Ma-
 tras, en sublimeer het naar de kunst.

Vitriolum Martis.

℞ Limatur. Chalyb. ℥iij
 Ol. Vitriol. ℥iv
 Aq. Ros. ℥x.

Zet het met malkander in digestie ontrent twaalf
 of veertien uren. Giet de vogt daar van,
 en filtreer dien. Dampze dan uit, tot dat daar
 een vlies op komt. Zet het dan in een koelen
 kelder, tot dat de kryftallen aanschieten. Droog
 die langzaam, en bewaarze tot gebruik.

Flo-

Flores lapidis Hæmathitidis.

℞ Lap. Hæmatid. ℥iv
Sal. Ammoniac. ℥vij.

Sublimeer dien, als booven van de Flores Martiales gezegt is.

Liquor Hæmathitidis adstringens.

℞ Capit. mort. van de boovenstaande Flores. *Maakt het tot een poeder, en laat het in een vogtigen kelder door den tyt tot een vogt worden.*

Tinctura Martis Tartarisata.

℞ Limat. chalyb. ℥vj
Tart. Rhenan. ℥xxiv

Laat dit tien of twaalf uren kooken in een yzeren pot, in genoegzaam waater, dikwils omroerende met een yzeren spaatel. Te veel gekookt zijnde, doe daar by kookent waater, en laat het een ganschen nacht stil staan, en's morgens het zwarte vogt daar zagties afscheppen, en dan uitdampen tot de dikte van een dunne Syroop.

Crocus Martis aperiens.℞ *Limatur. Mart. q. s.*

Zet het buiten den reegen in d'ooopen lugt, tot dat het genoegzaam geroeft is. Doe den roeft daar van, en hou daar meede zoolang aan, tot dat alles in roeft verandert is.

Crocus Martis adstringens.℞ *Scoriar. Ferr. ℥ij*

Laat het in een kroes gloeyen. Doe daar langzaamer hant by Sulph. ℥vj. Roer het geduurig om, tot dat al de zwaavel verbrant is. Nog heet zijnde, werp het in den besten wijn Azyn ℥vij. Gedroogt zijnde, bewaar het tot gebruik.

TINCTURA VENERIS.

TINCTUUR VAN KOOPER.

℞ *Limatur. Cuper. Japonic.**Sal. Ammon. a ℥j.*

*Smelt de Sal. Ammon. in gemeen waater ℥vij
Doe dit met de Limat. Cuper. in een glaazen
Kolf, en laat het in heet zant trekken tot een
blaauw Tinſuur.*

I N D E X.

R E G I S T E R.

A	CETUM	Calendulæ.	80
		Destillatum.	76
		Squilliticum.	80
		Sambuci.	80
		Prophylacticum.	79
	Alcohol vini.		74
	ANIMALIA,	eorumque partes & excrementa.	21
	Antihecticus	pulvis Poterii,	111
	ANTIMONIUM	Diaphoreticum.	105
		Martiale.	111
		Seu Mercurius vitæ.	112
	Antimonii	Aqua benedicta Rulandi.	104
		Bezöardicum Minerale.	110
		Butyrum.	109
		Cinnabaris.	110
		Crocus Metallorum.	107
		Flores rubri.	112
		Hepar.	107
		Nitrum.	105
		Pulvis Antihecticus Poterii.	111
		Regulus Martialis.	109
		Medicinalis.	106
		Stellatus.	105
		Sulphur Auratum.	108
		Tartarus Emeticus.	97
		Tinctura.	103
		Vitrum per se.	108
	AQUE DESTILLATE SIMPLICES.		69
		Cinamomi.	70
		Cochleariæ.	69
	H 5		Cor-

I N D E X.

Corticum aurantiorum.		70
Fœniculi.	}	} 69
Fl. Lavendulæ.		
Majoranæ.		
Melissæ.		
Menthæ.		
Petroselini.		
	92	
	Pulegii.	}
	Rosarum.	
	Sambuci.	
	Rutæ.	
	Salviæ.	
	Tanaceti.	
AQUÆ SPIRITUOSÆ.		70
Antepileptica.		71
Sive Balsamus Embrionum.		70
Benedicta Rulandi.		104
Cinamoni.		72
Cochlaræ.		73
Quercetani.		73
Rorismarini.		73
BALSAMUS Dorſalis.		76
Embryonum.		70
Lucatelli.		59
Sulphuris Anisatus.	}	} 101
Juniperatus.		
Linatus.		
Succinatus.		
Terebintinatus.		
Rulandi.		102
BENZOIN Flores.		93
Tinctura Florum.		83
Bezöardicum Minerale.		110
Chryſtallum minerale.		100
Cinnabaris Officinalis.		114
Antimonii		110
CONDITA.		
Caro Cydoniorum.	}	} 32
Enulæ Campanæ.		
		Cor-

R E G I S T E R.

Cortices Aurantium.	}	
Nucis Moscatæ		32
Zingiberis.		
Confectio Alkermes.		36
Hyacinthorum.		37
CONSERVA Absinthii.	}	
Anthos <i>vid.</i> Rorismarini.		
Menthæ.		
Rorismarini.		26
Rosarum rubrarum.		
Salviz.		
Tanacetii.		
CORNU CERVI Philosophice præparatum	}	
Spiritus.		92
Sal volatile.		
Oleum.		
Calcinatio.		93
CORTICES.		7
CROCUS Martis adstringens.		120
aperiens.		120
Metallorum.		107
Diacatholicum.		34
Diaprunum solutivum.		35
Diascordium.		36
ELECTUARIA.		33
Benedictum Laxativum.		33
Confectio Alkermes.		36
Hyacinthorum.		37
Diacatholicum.		34
Diaprunum solutivum.		35
Diascordium.		36
Hiera picra Galeni.		35
Mithridatium Damocratis.		38
		Phi-

I N D E X.

Philonium magnum <i>five</i> Romanum.	40
Thericaca.	41
Elixir Proprietatis.	89
Salutis Anglicum.	89
Vitæ.	90
EMPLASTRA.	59
Calcis vivæ.	59
e Cumino.	60
Defensivum.	62
Diachalciteos.	60
Diachylum cum gummis.	60
Diapalmæ.	60
Diapompholigos.	61
Diafulphuris Rulandi.	61
Gratiæ Dei.	63
de Labdano.	64
Meliloti.	65
de mucilaginibus.	66
Oxyroceum.	64
de Ranis simplex.	62
cum Mercurio.	63
de Savona.	66
Stichticum.	67
Vesicatorium.	68
EXTRACTA <i>vid.</i> PILULÆ.	
FARINÆ.	18
FLORES.	13
Salis Ammoniaci.	99
Martiales.	118
Lapidis Hæmætidis.	119
Sulphuris.	102
FOLIA & HERBÆ.	9
FRUCTUS.	17
GUMMI.	

R E G I S T E R.

GUMMI.	19
Hæmatidis Lapidis Flores.	119
Liquor adstringens.	119
HERBÆ & FOLIA.	9
Hiera Picra Galeni.	35
Hieræ simplicis Galeni pulvis.	33
Julapium Rosaceum.	31
LAPIDES.	23
Lapis Prunellæ.	99
LIGNA.	8
Liquor Nitri fixi.	101
Stipticus vid. Hæmat. lapidis adstringens	119
Tartari.	96
MARINA.	25
MEL Rosarum.	32
MARTIS Crocus adstringens.	120
aperiens.	120
Liquor Hæmatidis adstringens.	119
Tinctura Tartarifata.	119
Vitriolum.	118
Martiales Flores Salis Ammoniaci.	118
Lapidis Hæmatitidis.	119
MERCURIUS Præcipitatum albus.	116
ruber.	116
Sublimatus Corrosivus.	114
Dulcis.	115
Vitæ.	112
Mercurii Amalgama Joviale.	113
Aqua divina Fernellii.	114
Lotio.	113
Cinnabaris Officinalis.	114
Turbith minerale.	113
METALLA.	23
	Mi-

I N D E X.

MINERALIA.	23
Mithridatum Damocratis.	38
NITRUM Antimoniatum.	105
Purificatum.	100
Tabulatum.	100
Nitri fixi Liquor	101
Sal	101
Sal <i>sive</i> Lapis Prinellæ	99
Polychreston	100
Spiritus dulcis.	99
simplex.	99

OLEA PER DESTILLATIONEM.

Abſinthii.	}	
Anethi.		
Aniſi.		
Baccarum Juniperi.		
Carei.		80
Caryophyllorum.		
Ceræ.		
Cinamomi.		
Cornu Cervi.		92
Corticum Aurantiorum.		
Citriorum.		
Fæniculi.	}	
Guajaci.		
Laterum <i>sive</i> Philoſophorum.		80
Ligni Rhodii.		
Macis.		
Majaranæ.		
Menthæ.		
Origani.		81
Roriſmarini.	81	
		Ru-

R E G I S T E R.

Rutæ.	}	
Sabinæ.		
Salviæ.		
Sassafras.		
Spicæ.		
Succini.		94
Sulphuris per Campanam.		102
Tartari per deliquium.		96
Terebinthinæ.		81

O L E A E X P R E S S A

Amygdalarum amarurum.	}	
dulcium.		
Laurinum.	}	
Lini.		
Macis.		48
Nigellæ.		
Nucis Moscatæ.		

O L E A P E R I N F U S I O N E M & D E C O C T I O N E M.

Abfinthii.	}	
Anethi.		
Castorei.		94
Chamomill.		
Croci.		50
Euphorbii.		50
Hyperici.		49
Liliorum alborum.		49
Mucaginum.		50
Ovorum.		51
Nepethæ.	}	
Rosarum.		
Scorpionum.		49
Solani.		
		Tri-

I N D E X.

Trifolii Odorati.	49
Vulpinum.	51
Opium Extractum.	45
Tinctura.	88
Philonium magnum <i>sive</i> Romanum.	50
PILULÆ & Extracta.	45
Cochiæ.	46
Cynoglossæ.	47
Extractum Aloës.	46
Anodinum <i>sive</i> Opium.	45
Catholicum.	46
Rhabbarbari.	46
Succi Liquiritiæ.	46
Majernæ.	47
Rufi seu Antipestilentialia.	48
Philonium.	40
Plumbum <i>vid.</i> Saturnus.	
Pulvis Antihecticus Poterii.	III
Hieræ Simplicis Galeni.	33
RESINÆ.	19
Gialappæ.	91
Scammonii.	91
ROB Juniperi.	31
Sambuci.	31
Saccharum Saturni.	317
Sal volatile Ammoniaci ficcum.	99
Aromaticum.	74
Cornu Cervi.	92
Succini.	94
SALES FIXI.	91
Absinthii.	91
Cardui Benedicti.	91
Nitri fixi.	101
	Po-

R E G I S T E R

Polychreston.	100
Prunellæ.	99
Saturni.	117
Scordii.	91
Stipitum Fabarum.	91
Tartari.	95
SALIS Spiritus simplex.	94
dulcis.	95
SATURNE Saccharum seu sal.	117
Ustio <i>vid.</i> Plumbi ustio.	117
SEMINA.	14
SPIRITUS.	74
Alkohol vini.	74
Spiritus Aromaticus Oleosus.	74
Balsamus Dorfalís.	76
Carminativus Sylvii.	75
Cochleariæ.	78
Cornu Cervi.	92
Corticum Aurantiornm.	79
Citri.	79
Liliorum Convallium.	78
Matricalis.	78
Menthæ.	79
Nitri simplex.	99
dulcis.	99
Salis simplex.	94
dulcis.	95
Succini.	94
Vitzæ.	77
SUCCI.	19
SUCCINI Olëum.	}
Spiritus.	
Sal volatile.	
Tinctura.	
SULPHUR auratum Antimonii.	106-108
I	Sul-

I N D E X.

Sulphuris Balsamus	Anisatus.	}	
	Juniperatus.	}	
	Succinatus.	}	101
	Terebinthinatus.	}	
	Linatus.	}	
	Rulandi.	}	
	Flores.	}	
	Oleum per Campanam.	}	101
SYRUPUS	Althææ Fernelii.	}	
	Capillorum Veneris.	}	27
	Diacodii.		28
	Hyssopi.		28
	Menthæ.		29
	Myrtinus.		29
	Papaveris albi.		30
	erratici.		31
	Rosarum solutivus cum Rheo.		31
	Julapium Rosarum.		31
TARTARUS	Emeticus.		97
	Vitriolatus.		96
Tartari	Cremor,		97
	Cryſtalli.		96
	Liquor <i>sive</i> Oleum per Deliquium		96
	Sal fixum.		95
	Tinctura.		97
Theriaca.			41
TINCTURA	Absinthii.		81
	Aloës.		81
	Antaſthmatica.		82
	Antimonii.		103
	Antinephritica.		82
	Aqua Benedicta Rulandi.		104
	Aſſæ foetidæ.		83
	Baniſles.		83
			Beſoar-

R E G I S T E R

Bezoardica.	84
Cantharidum.	85
Castorei.	86
Catechu.	85
Cinamomi.	86
Croc.	86
Elixir Proprietatis.	89
Salutis Anglicum.	89
Vitæ.	90
Florum Benzoin.	83
Gentianæ.	86
Gialappæ.	87
Gummi Ammoniaci.	87
Hyperici.	87
Ligni Colubrini.	87
Martis Tartarifata.	119
Metallorum.	103
Millepedum.	88
Myrrhæ.	88
Opii.	88
Succini.	94
Tartari.	97
Theriacalis.	88
Veneris.	120
RESINÆ	19
Jalappæ.	91
Scammonii.	91
TROCHISCI	
albi Rhafis.	42
Alhandel.	42
Alkekengi.	43
Bechici albi.	43
Cypheos.	44
de Myrrha.	44
Terræ sigillatæ.	45
Tur-	

I N D E X.

Turbith Minerale.	213
UNGUENTUM Ægyptiacum.	51
album Camphoratum.	52
Althææ simplex.	52
Apostolorum.	52
Basilicum.	53
Fuscum.	54
Martiatum.	54
Nervinum.	55
Nutritum.	56
Pomatum.	57
Populeum.	56
Rosaceum.	58

Fouten dus te verbeteren.

Pag. 2	Reg. 4	rotinda lees rotunda
Pag. 5	.. 21	polypodim lees polypodium.
Pag. 8	.. 21	Roozen lees Rhodis. Reg. 26 cubrum lees rubrum.
pag. 14	.. 4	rubrarium lees rubrarum.
pag. 15	.. 17	fænu lees fænu. Reg. 20 Juffer- nark lees Juffermark.
pag. 18	.. 13	Timarindum lees Tamarindum.
pag. 21	.. 8	wogtig lees in traanen. Reg: 15 cicri- num lees citrinum.
pag. 23	.. 19 en 24	folesceum lees foliatum.
pag. 29	.. 14	depumati lees despumati.
pag. 31	.. 12	Cinam lees Cinam.
pag. 34	.. 10	dispumat lees despumat.
pag. 37		lees den 7 naa den 9 Reegel.
pag. 41	.. 10	Aristol ten lees Aristol. ten.
pag. 46	naa reg. 3	lees corticis Peruviani.
pag. 53	.. 11	Aristochiz lees Aristolochiz.
pag. 59	.. 19	alumn lees alumin.
pag. 86	.. 1	Castorei lees Castorei.
pag. 94	.. 2	ZOUT lees BRANTSTEEN. Reg 17 BRANTSTEEN lees ZOUT, F I N I S.